

Text alternatiu

Projecte de llei de l'impost sobre societats, sobre la renda de les activitats econòmiques i sobre la renda dels no-residents fiscals del Principat d'Andorra

Exposició de motius

L'activitat econòmica del Principat ha experimentat un important creixement que es projecta cap a una internacionalització del sector empresarial andorrà. Aquest fet, reclama una reforma tributària que garanteixi una millor competitivitat de les empreses en el context internacional.

La reforma que conté aquesta llei suposa la introducció per primera vegada en la història d'Andorra, d'un impost sobre societats i d'un impost sobre la renda de les activitats econòmiques, que amb caràcter directe recau sobre les rendes que procedeixen de l'exercici d'activitats empresarials i professionals, tant si aquestes són realitzades per persones jurídiques com per persones naturals, residents a Andorra. Per altra banda, i per raons de neutralitat impositiva i d'harmonització amb la fiscalitat dels estats veïns i de la Unió Europea, aquesta llei introdueix un impost sobre la renda dels no residents, que recau sobre els rendiments i guanys de capital que obtenen a Andorra les persones que no són residents en aquest territori. No obstant, es contemplen certes exempcions i supòsits de no subjecció per garantir que la tributació dels no residents sigui el més homogènia possible, tant pel que fa amb la resta de l'ordenament tributari andorrà com amb l'ordenament internacional.

Aquesta reforma, garanteix que el sistema fiscal andorrà acompleixi amb els estàndards que l'OCDE imposa i recomana per plantejar la signatura de convenis internacionals per evitar la doble imposició amb altres jurisdiccions, que sens dubte, són instruments que milloren de forma significativa la competitivitat de les empreses andorranes i les relacions econòmiques internacionals per part de les persones residents a Andorra. Tanmateix, les figures impositives que introdueix aquesta Llei suposen un primer graó, que ha de ser continuat amb la resta d'exigències que demanda l'OCDE i, en general, els territoris que pertanyen a aquesta institució supranacional. En aquest sentit, l'absència de tributació de certs tipus de rendes, tals com les procedents del capital, que perceben les persones naturals residents, determina que els no residents no hagin de suportar tributació alguna per aquestes mateixes fonts de renda, tret que actuïn mitjançant establiment permanent a Andorra, que en aquest cas tributaran de igual forma que les societats.

La llei s'estructura sota quatre títols, el primer dels quals és el preliminar, on s'introdueixen les definicions i conceptes generals aplicables als tres impostos que regula el text. El títol primer, regula l'Impost sobre societats, el títol segon regula l'Impost sobre la renda de les activitats econòmiques de les persones naturals, el títol tercer regula l'Impost sobre la renda dels no residents fiscals a Andorra i el títol quart, que regula les disposicions comunes als tres impostos. Aquesta estructura de la llei, que regula les tres figures tributaries, conforma una seguretat jurídica més sòlida de la que s'aconseguiria en tres textos separats i que, atesa la seva complementarietat, permet molta més simplicitat en la norma, donat que hi ha aspectes de la regulació que són comuns en els tres tributs.

L'Impost sobre societats

L'impost sobre societats es configura com un impost sintètic, de caràcter personal que grava la renda total de la societat i que s'inspira en el compliment dels principis de neutralitat, transparència, coordinació internacional, simplicitat normativa i competitivitat.

El principi de coordinació internacional es justifica en la mesura en que s'han seguit les tendències i els models impositius vigents als estats membres de la Unió Europea i els vigents als països membres de l'OCDE. En aquest sentit, es pot afirmar que l'impost sobre societats que regula aquesta Llei és perfectament compatible i homologable amb el que s'exigeix als principals països de l'entorn europeu i l'OCDE, tenint com a objectiu fonamental que els països del nostre entorn reconeguin en l'impost sobre societats del Principat d'Andorra una figura anàloga a la que ells tenen en els seus respectius ordenaments tributaris, fet que suposa un conjunt d'avantatges tant pel que fa a la signatura dels convenis internacionals per evitar la doble imposició com a la no aplicació de la transparència fiscal internacional, com a la homologació dels acords previs en matèria dels preus de transferència i com a l'aplicació de les deduccions per evitar la doble imposició internacional.

També aquesta llei aconsegueix amb el principi de transparència, tant en quan la norma és clara i concisa i la seva aplicació pugui efectuar-se amb la màxima seguretat jurídica per als obligats tributaris passius. Pel que fa al compliment del principi de competitivitat es pot afirmar que el model de tributació i els tipus de gravamen s'erigeixen com a l'opció més adequada a la realitat i el context econòmic andorrà, entre les opcions impositives que ofereixen els països del nostre entorn europeu i de l'OCDE. No cal dir que la competitivitat de l'impost andorrà no contradiu de cap manera la compatibilitat internacional d'aquest tribut, ja que l'impost es mira i pren com a model els que han permès a diversos estats de la Unió Europea i de l'OCDE un creixement econòmic més gran sobre la base de no sobrecarregar les seves empreses amb tipus impositius alts.

El caràcter sintètic de l'impost permet defensar la seva neutralitat i simplifica l'aplicació i comprensió del mateix. Tanmateix, aquest caràcter de sintètic unit a la característica de general, ha obligat a habilitar mecanismes que garanteixin la compatibilitat del tribut amb la resta de l'ordenament tributari andorrà. En concret aquests mecanismes actuen sobre els impostos comunals que recauen sobre les rendes dels lloguers i de la radicació, que la Llei Qualificada de competències dels Comuns i la Llei de Finances Comunals els qualifica de tributs propis, fet que planteja un possible envaiment de competències en front dels Comuns. Aquesta situació s'ha resolt en crear un mecanisme de deducció total que permet minorar la quota de l'impost sobre societats en els imports satisfets pels impostos comunals, evitant d'una forma total la doble imposició que això suposa. Un mateix mecanisme s'habilita en relació a les quotes satisfetes per l'impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries que resulten subjectes a aquest tribut garantint així la no existència de la doble imposició.

En matèria de base de tributació s'ha optat per un model de determinació directe, en virtut del qual base imposable es determina partint del resultat comptable, però introduint al mateix temps certes correccions. Aquest model de "conformitat parcial" amb el resultat comptable és el que regeix en un bon nombre de països de l'entorn europeu i té com a principals avantatges la simplicitat, la seguretat, i l'harmonització entre els comptes mercantils i la base imposable de tributació i, que a la vegada, suposen una gran avantatge respecte al control de les autoliquidacions del tribut.

En la determinació de la base de tributació el text introdueix la regulació de les operacions entre persones vinculades. En concret, s'ha adoptat el principi de plena competència elaborat per l'OCDE seguint les respectives directrius de preus de transferència, les quals han d'emprar-se a efectes interpretatius.

La base de tributació també es pot dur a terme mitjançant un sistema d'estimació objectiva, d'acord amb el que preveu la Llei de bases de l'ordenament tributari, que té com a objectiu simplificar de forma important les obligacions formals en matèria fiscal pels obligats tributaris que tinguin una reduïda dimensió. Aquest model s'aplica d'una forma satisfactòria a França i consisteix en determinar un *forfait* de despeses que no són calculades en un percentatge sobre la xifra d'ingressos.

El text introdueix uns règims especials, que tenen com a objectiu el fomentar la internacionalització de les empreses andorranes i l'atracció d'inversions estrangeres al

Principat. En particular, aquests règims creen un marc fiscal atractiu per a les operacions de finançament intragrup, per la realització d'operacions d'explotació internacional d'intangibles i de comerç a escala internacional, per les entitats de tinença de valors i un règim de tributació consolidada pensat per a que els grups empresarials puguin aprofitar de la millor manera possible els incentius fiscals i optimitzar també la seva situació financera. A més a més, aquest text introdueix un incentiu important pels petits emprenedors de noves activitats, consistent en una reducció de la base de tributació durant els tres primers anys des de la creació de la nova activitat. L'objectiu d'aquest incentiu és reactivar el teixit empresarial andorrà, que està en gran part constituït per les microempreses.

La regulació dels mecanismes per a l'eliminació de la doble imposició internacional i econòmica s'inspira en els models europeus més desenvolupats, en línia amb el principi de compatibilitat internacional que inspira l'impost. També s'han incorporat aquí disposicions per evitar l'ús abusiu d'aquests mecanismes d'eliminació de la doble imposició.

Per raons de gestió el text preveu que els obligats tributaris de l'impost han de fer un sol pagament a compte de la quota final que resulti del període impositiu.

L'impost sobre la renda de les activitats econòmiques

La regulació de l'impost sobre societats exigeix que es reguli també la tributació dels beneficis derivats de les activitats econòmiques desenvolupades per persones naturals, residents a Andorra. Es tracta així d'acomplir amb una neutralitat impositiva i evitar un tractament fiscal discriminatori entre els rendiments que obtenen les persones jurídiques i els que obtenen les persones naturals.

L'impost s'estructura d'acord amb els estàndards definits internacionalment i, especialment, en el context de l'OCDE, per facilitar la positiva resolució de les futures negociacions en la signatura dels convenis per evitar la doble imposició.

L'articulat del text de l'impost sobre la renda de les activitats econòmiques, de les persones naturals segueix els principis rectors de l'impost societats. Tanmateix, existeixen especificitats derivades de que no tot el patrimoni de les persones naturals ha d'estar afecte a l'activitat i això exigeix que es regulin certs aspectes de forma diferent que en el cas de l'impost sobre societats.

A l'hora d'articular les normes de l'impost, s'ha tractat de portar fins a les últimes conseqüències el principi de transparència, el qual exigeix que les normes impositives siguin clares i intel·ligibles, de manera que la seva aplicació pugui efectuar-se amb la màxima seguretat jurídica per als subjectes passius. La finalitat és clara i és la de permetre que les persones naturals que exerceixen una activitat econòmica del Principat d'Andorra puguin aplicar un impost que no els causi, en aquests moments inicials, gaires problemes per la seva complexitat normativa.

L'impost sobre la renda de les activitats econòmiques de les persones naturals té caràcter sintètic, de manera que sotmet a gravamen de forma unitària tota la renda obtinguda per les persones naturals residents fiscals en territori andorrà que duen a terme una activitat econòmica. El caràcter sintètic de l'impost en simplifica l'aplicació per part dels subjectes passius i permet una adequació més gran d'aquest tribut amb el principi de neutralitat. Per aquesta raó i de la mateix forma que s'ha explicat respecte a l'Impost sobre societats, ha estat necessari compatibilitzar l'impost sobre la renda de les activitats econòmiques amb l'impost sobre plusvàlues immobiliàries i l'impost de radicació, habilitant mecanismes que garanteixin l'eliminació de la doble imposició interna, considerant deduïble de la quota íntegra d'aquest impost, els imports satisfets pels l'impost comunal sobre els rendiments arrendataris i radicació. El mateix mecanisme s'habilita per la compensació de les quotes satisfetes per l'Impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries.

La delimitació del que es considera activitat econòmica en el cas de les activitats d'arrendament i compra venda de béns immobles, planteja alguns problemes, atès que quan es tracte de la gestió de poques entitats immobiliàries no es pot considerar activitat econòmica. El llinard que permet la consideració o no d'activitat que s'ha considerat

adequat i de fàcil control és l'import de les rendes en el cas de lloguers i el nombre d'entitats que es gestionin per la venda en nom propi pel que fa a l'activitat de compra venda. L'objectiu és no considerar empresaris a qui gestiona un patrimoni immobiliari de reduïdes dimensions, que respon més a la gestió d'uns estalvis que a la realització d'una activitat econòmica, pròpiament dita.

Per la determinació de la base de tributació ens remetem al que s'ha dit respecte a l'Impost de societats, tan pel que fa al sistema de determinació directe com al sistema d'estimació objectiva.

Aquest text regula també un incentiu important pels petits emprenedors de noves activitats, consistent en una reducció de la base de tributació durant els tres primers anys des de la creació de la nova activitat. L'objectiu d'aquest incentiu, és reactivar el teixit empresarial andorrà, que està en gran part constituït per les microempreses.

El text preveu que els obligats tributaris de l'impost han de fer un sol pagament a compte de la quota final que resulti del període impositiu.

Atès que aquest tribut no té un caràcter personal, no seria necessari habilitar mecanismes de deducció o reducció determinants de les condicions subjectives de l'obligat tributari. Tanmateix, el fet que els rendiments que perceben els assalariats no són objecte de tributació, si bé es sabut que contribueixen al sistema de seguretat social, es considera convenient, per raons de neutralitat, fixar un mínim exempt equivalent al salari mig a Andorra de tal forma que només tributi per aquest impost l'excés sobre aquesta xifra.

La regulació dels mecanismes per a l'eliminació de la doble imposició internacional i econòmica s'inspira en els models europeus més desenvolupats, en línia amb el principi de compatibilitat internacional que inspira l'impost. També s'han incorporat aquí disposicions per evitar l'ús abusiu d'aquests mecanismes d'eliminació de la doble imposició.

L'impost sobre la renda dels no residents fiscal del Principat d'Andorra.

L'impost sobre la renda dels no residents fiscal del Principat d'Andorra es configura com el tercer tribut que regula aquesta Llei. Les raons de la seva regulació les podem trobar en el compliment del principi de neutralitat impositiva, en la mesura en que els no residents han de tributar de la mateixa forma que els residents, quan hi ha l'existència d'establiment permanent, i per raons d'exportació de la càrrega impositiva i per l'impuls en la signatura de convenis internacionals per evitar la doble imposició, quan el no resident actuï sense l'existència d'establiment permanent.

L'impost es pot descompondre realment en dues modalitats l'estructura i la configuració de les quals presenta diferències importants respecte a la imposició societària. Si les rendes s'obtenen sense mediació d'un establiment permanent, el gravamen recau sobre cada operació, amb meritació instantània i sobre els ingressos, en principi, bruts obtinguts pel no resident, llevat que hi hagi un conveni per eliminar la doble imposició. Així mateix, la renda obtinguda per un no resident fiscal amb la mediació d'un establiment permanent, malgrat la seva personalització, posseeix algunes diferències en relació al règim general dels impostos sobre la renda, si bé en aquesta modalitat hi ha una dependència i vinculació més grans amb l'impost sobre societats.

Per vincular una renda al territori del Principat, la Llei utilitza dues tipologies dels punts de connexió. D'una banda, s'utilitza el concepte internacionalment acceptat d'"establiment permanent", que donarà lloc a una de les modalitats de l'impost, i determina que allà on el subjecte no resident fiscal tingui una presència identificable en el territori d'Andorra, totes les rendes imputables al lloc a través del qual desenvolupa la seva activitat tributin a Andorra d'acord amb normes molt similars, encara que amb alguna peculiaritat, a les pròpies de l'impost sobre societats. De l'altra, es defineixen els punts de connexió específics dels tipus de rendes que el no resident fiscal pot obtenir en el territori del Principat d'Andorra; en aquest cas, l'obligat tributari no resident fiscal tributa operació per operació, sense possibilitat de compensar les rendes positives amb les negatives.

Tant en un cas com en l'altre, els tipus impositius són, per imperatiu del principi de neutralitat i no discriminació, idèntics als definits per a les societats residents fiscals a Andorra. A més, aquesta és una condició essencial per a la positiva resolució de les futures negociacions de convenis per evitar la doble imposició tenint en compte el contingut de l'article 24 del model de conveni de l'OCDE.

La complementarietat d'aquest impost respecte de l'impost sobre societats determina que els principis rectors d'aquest impost -coordinació i compatibilitat internacional, transparència i simplicitat normativa i competitivitat, en els mateixos termes que s'han exposat per l'impost sobre societats.

Com ja s'ha dit, l'impost es pot descompondre realment en dues modalitats l'estructura i la configuració de les quals presenta diferències importants respecte a la imposició societària. Si les rendes s'obtenen sense mediació d'un establiment permanent, el gravamen recau sobre cada operació, amb meritació instantània i sobre els ingressos, en principi, bruts obtinguts pel no resident fiscal, llevat que hi hagi un conveni per eliminar la doble imposició, cosa que diferencia radicalment aquesta modalitat d'exacció del mateix impost sobre societats, en el qual l'objecte és la renda neta obtinguda, de manera unitària, pel contribuent. Així mateix, la renda obtinguda per un no resident fiscal amb la mediació d'un establiment permanent, malgrat la seva personalització, posseeix algunes diferències en relació al règim general dels impostos sobre la renda, si bé en aquesta modalitat es segueix l'esquema de gravamen que determina l'impost sobre societats.

El text contempla determinats supòsits de no subjecció, en el sentit d'evitar una sobre imposició en els no residents. Aquests supòsits són fonamentalment dos. El primer són els interessos i rendes del capital gravats per la Directiva 48/2003 i el segon els guanys de capital gravats per l'impost de les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries, atès que la seva inclusió en el fet generador comportaria una duplictat impositiva i en la gestió d'una mateixa manifestació de capacitat econòmica. A banda, el text contempla un conjunt d'exempcions per garantir que els no residents tributin de forma més homogènia possible amb els residents.

El text també estableix un mandat a l'Executiu per tal de que aquest presenti al Consell General, en el termini d'un any, un Projecte de llei de que s'adapti i actualitzi la Llei de bases de l'ordenament tributari, de 16 de desembre de 1996 a les exigències i necessitats d'aquesta Llei.

Per últim, per raons de coherència amb la resta de l'ordenament tributari, i per tal de garantir una millor eficiència en la gestió i comprovació dels impostos que regula aquesta Llei, l'aplicació dels mateixos es relega al moment en que s'apliqui l'Impost sobre el Valor Afegit que ha de substituir als actuals tributs de l'impost de mercaderies indirecte, l'impost indirecte sobre les prestacions de serveis empresarials i professionals, l'impost indirecte sobre la producció interna, i l'impost indirecte sobre les activitats comercials.

Formalment la Llei s'estructura en 107 articles, dividits en quatre títols, cinc disposicions addicionals, una disposició transitòria i dues disposicions finals.

Títol Preliminar. *Naturalesa i àmbit d'aplicació.*

Article 1. *Naturalesa i abast*

L'impost sobre societats, l'impost sobre la renda de les activitats econòmiques i l'impost sobre la renda dels no residents, són tributs de caràcter directe que recauen, en els termes que estableix aquesta Llei, sobre la renda de les persones jurídiques residents a Andorra, sobre la renda derivada de la realització de les activitats econòmiques de les persones naturals, residents a Andorra i sobre la renda que obtenen en territori andorrà les persones naturals o jurídiques no residents a Andorra, respectivament.

Article 2. *Àmbit d'aplicació territorial*

L'impost s'aplica en tot el territori del Principat d'Andorra.

Article 3. *Tractats i convenis*

El que estableix aquesta Llei s'entén sense perjudici del que disposen els tractats i els convenis internacionals que han passat a formar part de l'ordenament intern, d'acord amb l'article 3.4 de la Constitució del Principat d'Andorra.

Article 4. *Presumpció de rendes*

Les cessions de béns i drets en les diverses modalitats es presumeixen retribuïdes pel seu valor normal de mercat, llevat de prova en contrari.

Títol I. *Impost de Societats*

Capítol I. *El fet generador*

Article 5. *Fet generador*

Constitueix el fet generador l'obtenció de renda, sigui quina sigui la seva font o origen, per part de l'obligat tributari, amb independència del lloc on s'hagi produït i sigui quina sigui la residència fiscal del pagador.

Capítol II. *Els obligats tributaris*

Article 6. *Obligats tributaris*

1. Són obligats tributaris de l'Impost sobre societats, les persones jurídiques que siguin residents a Andorra.
2. Les rendes corresponents a les societats civils, herències jacentes, comunitats de béns i totes aquelles entitats o patrimonis autònoms regulats en el segon paràgraf de l'article 15. A) a) de la Llei de bases de l'ordenament tributari, del 19 de desembre de 1996, s'imputen als seus socis, hereus, comuners o partícips segons les normes o pactes aplicables en cada cas o a parts iguals en defecte d'aquests, integrant-se en aquest Impost quan aquests siguin persones jurídiques.

Article 7. *Residència fiscal i domicili fiscal*

1. Es consideren residents fiscals en territori andorrà les entitats en les quals es compleixin algun dels requisits següents:
 - a) Que s'hagin constituït conforme a les lleis del Principat d'Andorra.
 - b) Que tinguin el seu domicili social al Principat d'Andorra.
 - c) Que tinguin la seva seu de direcció efectiva en territori del Principat d'Andorra. A aquest efecte, s'entén que una entitat té la seva seu de direcció efectiva en territori del Principat quan hi radiquin o s'hi exerceixin la direcció general i el control de la producció del conjunt de les seves activitats o negocis.
 - d) Que hagin traslladat la seva residència al Principat d'Andorra, des de el moment en que s'hagi perfeccionat el trasllat del seu domicili a Andorra, d'acord amb el que determina la legislació mercantil.
2. El domicili fiscal dels obligats tributaris residents fiscals en territori del Principat d'Andorra és el derivat de l'aplicació de les regles a aquest efecte que regula l'article 23 de la Llei de bases de l'ordenament tributari, del 19 de desembre de 1996.

Capítol III. *Exempcions*

Article 8. *Exempcions*

1. Estan totalment exempts de l'impost:
 - a) El Consell General
 - b) El Govern
 - c) Els Comuns

- d) Els Quarts
 - e) l'Institut Nacional Andorrà de Finances
 - f) La Caixa Andorrana de la Seguretat Social
2. Estan parcialment exempts de l'impost:
- a) Les fundacions sense ànim de lucre.
 - b) Les associacions sense ànim de lucre regulades per la Llei qualificada d'associacions, del 29 de desembre del 2000.
 - c) L'Església Catòlica.
 - d) Els col·legis professionals.
 - e) Les federacions amb finalitats no lucratives.
 - f) Les escoles, els instituts i les escoles de formació professional de caràcter públic.
 - g) Les universitats de caràcter públic.
3. En relació amb les entitats a què es refereix l'apartat 2 anterior, només estan exemptes d'aquest impost les rendes següents:
- a) Les que procedeixen de la realització d'activitats que constitueixen el seu objecte social o la seva finalitat concreta, d'acord amb la seva legislació específica.
 - b) Les derivades d'adquisicions i de transmissions a títol lucratiu, sempre que les unes i les altres es realitzin en compliment del seu objecte o la seva finalitat específica, d'acord amb la seva legislació pròpia.
 - c) Les que es posin de manifest en la transmissió onerosa de béns afectes a la realització de l'objecte o la finalitat específica.

Capítol IV. La base de tributació

Article 9. Concepte i determinació de la base de tributació

1. La base de tributació està constituïda per l'import de la renda en el període impositiu.
2. La base de tributació es determina pel mètode de determinació directa, pel sistema d'estimació objectiva en els casos previstos en aquesta Llei i, subsidiàriament, pel mètode d'estimació indirecta, d'acord amb el que disposa, en aquest últim cas, l'article 29 de la Llei de bases de l'ordenament tributari, de 16 de desembre de 1996.
3. En el mètode de determinació directa, la base de tributació es calcula corregint el resultat comptable, determinat d'acord amb les normes que preveu la Llei 30/2007, del 20 de desembre, de la comptabilitat dels empresaris i el Pla comptable, amb l'aplicació dels preceptes que estableix el capítol IV del títol I d'aquesta Llei.
4. En el sistema d'estimació objectiva, la base de tributació es calcula aplicant les regles que estableix l'article 24 d'aquesta Llei.

Article 10. Correccions de valor: amortitzacions i depreciacions

1. Són deduïbles les quantitats que, en concepte d'amortització de l'intangible, tangible i inversions immobiliàries, corresponguin a la depreciació efectiva que tinguin els diversos elements per funcionament, ús, gaudi o obsolescència.

Es considera que la depreciació és efectiva quan sigui el resultat d'aplicar els coeficients d'amortització lineal que es deriven de la taula prevista en l'Annex I d'aquesta Llei.

2. És deduïble el preu d'adquisició originari de l'intangible corresponent a fons de comerç, amb el límit anual màxim de la cinquena part del seu import, sempre que es compleixin els requisits següents:

- a) Que s'hagi posat de manifest en virtut d'una adquisició a títol oneros.
- b) Que l'entitat adquirent no tingui una relació de vinculació, en els termes que defineix l'article 15 d'aquesta Llei, amb la persona o entitat transmissent.

c) Que s'hagi dotat una reserva indisponible, almenys, per l'import fiscalment deduïble, en els termes que estableix la legislació comptable. Posat cas que no es pugui dotar aquesta reserva, la deducció està condicionada al fet que aquesta reserva es doti a càrrec dels primers beneficis d'exercicis següents.

3. Quan es compleixin els requisits que preveuen les lletres *a)* i *b)* de l'apartat anterior, seran deduïbles, amb el límit anual màxim de la cinquena part del seu import, les dotacions per a l'amortització de l'intangible amb vida útil indefinida. Aquesta deducció no està condicionada a la seva imputació comptable en el compte de pèrdues i guanys.

4. En els casos en què el valor comptable dels béns o drets objecte d'amortització difereixi del seu valor fiscal, aquest últim és el que es computa als efectes d'aquesta Llei. Per "valor fiscal" s'entén el valor d'adquisició del bé o dret disminuït en l'import de l'amortització deduïda a efectes fiscals i, si escau, per les correccions de valor realitzades, tenint en compte les regles de valoració que estableix *l'article 14* d'aquesta llei.

Article 11. Correccions de valor: pèrdues per deterioració del valor dels elements patrimonials

1. Són deduïbles fiscalment les pèrdues per deterioració de valor que preveu la normativa comptable amb les condicions assenyalades, en el seu cas, en el punts següents d'aquest article.

2. Les pèrdues per deterioració dels crèdits derivades de les possibles insolvències dels deutors, quan en el moment de la meritació de l'impost es doni alguna de les circumstàncies següents:

a) Que hagi transcorregut el termini de sis mesos des del venciment de l'obligació de pagament.

b) Que el deutor estigui declarat en situació de suspensió de pagaments o fallida.

c) Que les obligacions hagin estat reclamades judicialment o siguin objecte d'un litigi judicial de la solució del qual depengui el cobrament.

Les pèrdues respecte dels crèdits que s'esmenten tot seguit només són deduïbles si són objecte d'un procediment judicial que versí sobre la seva existència o quantia:

1) Els que deuen les entitats de dret públic o són fiançats per aquestes entitats.

2) Els fiançats per entitats de crèdit.

3) Els garantits mitjançant drets reals, pacte de reserva de domini i dret de retenció, excepte en els casos de pèrdua o depreciació de la garantia.

4) Els garantits mitjançant un contracte d'assegurança de crèdit o caució.

5) Els que hagin estat objecte de renovació o pròrroga expressa.

No són deduïbles les pèrdues per a la cobertura del risc derivat de les possibles insolvències de persones o entitats vinculades amb el creditor en els termes que preveu *l'article 15* d'aquesta Llei, llevat del cas d'insolvència declarada judicialment.

3. Són deduïbles les pèrdues per deteriorament dels valors representatius de la participació d'entitats que no cotitzin en un mercat regulat que es produeixin per la diferència entre el valor dels fons propis en l'inici i el tancament de l'exercici. A aquests afectes s'han de tenir en compte les aportacions o devolucions d'aportacions que s'hagin realitzat pel soci o al seu favor, respectivament. Per determinar la diferència a què es refereix el paràgraf anterior, es prenen els valors en el tancament de l'exercici, sempre que es reculli en els balanços formulats o aprovats per l'òrgan competent.

En el cas dels valors representatius de la participació en el capital d'entitats que cotitzin en un mercat regulat, la deducció en concepte de pèrdues per deteriorament es computa per la diferència en el valor de cotització en l'inici i el tancament de l'exercici, d'acord amb el que preveu la normativa comptable.

4. Són deduïbles les pèrdues per deteriorament de valors representatius de deute admesos a cotització en mercats regulats, amb el límit de la pèrdua global, computades les variacions

del valor positives i negatives, patides en el període impositiu pel conjunt d'aquests valors posseïts per l'obligat tributari admesos a cotització en aquests mercats.

Article 12. Provisions

1. Les dotacions a les provisions que preveu la normativa comptable són deduïbles per la determinació de la base de tributació. Tanmateix, no són deduïbles les despeses següents:

a) Les relatives a retribucions a llarg termini al personal, llevat que es tracti de contribucions per retribucions al personal en els termes que preveu la normativa comptable. No obstant això, són deduïbles les contribucions dels promotors de sistemes de previsió social, sempre que es compleixin els requisits següents:

- a) Que siguin imputades específicament a les persones a qui es vinculin les prestacions.
- b) Que es transmeti de forma irrevocable el dret a la percepció de les prestacions futures.
- c) Que estigui externalitzat en el sentit que es transmeti la titularitat i la gestió dels recursos en què consisteixin aquestes contribucions.

2. Les despeses que, d'acord amb l'apartat anterior, no hagin resultat fiscalment deduïbles s'integren en la base de tributació del període impositiu en què s'aplica la provisió a la seva finalitat.

Article 13. Despeses no deduïbles

1. No es poden deduir de la base de tributació les següents partides:

a) Les que representin una retribució del patrimoni net. Queden assimilades a aquestes els pagaments efectuats als partícips no gestors en els contractes de comptes en participació.

b) Les derivades de la comptabilització de l'impost sobre societats. Tampoc tenen la consideració d'ingressos els procedents d'aquesta comptabilització.

c) Les quotes tributàries que, en el seu cas, l'obligat tributari hagi satisfet per l'impost comunal sobre els rendiments arrendataris, per l'impost comunal de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals d'activitats comercials, empresarials i professionals i per l'impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries.

d) Les multes i sancions, penals i administratives, i el recàrrec de constrenyiment que regula l'article 33.3.c) de la Llei de bases de l'ordenament tributari, de 16 de desembre de 1996.

e) Les pèrdues del joc.

f) Els donatius i les liberalitats. No s'entenen compreses en aquest paràgraf *f)* les despeses per relacions públiques amb clients o proveïdors ni les que, d'acord amb els usos i costums, s'efectuïn respecte al personal de l'empresa ni les realitzades per promocionar, directament o indirectament, la venda de béns i la prestació de serveis, ni les que estiguin correlacionades amb els ingressos. En tot cas, aquestes despeses deduïbles fiscalment no poden superar l'1% de la base de tributació positiva de l'exercici.

g) No obstant el previst en la lletra *f)* anterior, els donatius efectuats pels obligats tributaris a entitats reconegudes com a entitats sense ànim de lucre són deduïbles per la determinació de la base de tributació fins a un màxim del 10% del resultat comptable.

2. Les remuneracions a consellers i administradors vinculades específicament a l'acompliment d'aquests càrrecs, només són deduïbles en la mesura que compensin despeses de viatge i assistència a juntes de la societat o del consell d'administració. Aquesta restricció no afecta els sous i salaris o contraprestacions per serveis prestats pagats a administradors o consellers residents fiscals al Principat d'Andorra en la mesura que aquests quedin inclosos dins el sistema de Seguretat Social del Principat o, en el cas d'administradors o consellers no residents fiscals, si els pagaments estan subjectes per l'impost sobre la renda dels no residents.

Article 14. Regles de valoració

1. Els elements patrimonials es valoren al preu d'adquisició o cost de producció, determinat d'acord amb les regles que estableix el Pla general de comptabilitat del Principat d'Andorra.

D'acord amb el que disposa l'article 42, l'import de les revaloracions comptables no s'ha d'integrar en la base de tributació, excepte quan es duguin a terme en virtut de normes legals o reglamentàries que obliguin a incloure'n l'import en el compte de pèrdues i guanys. L'import de la revaloració no integrada en la base de tributació no determina un valor superior, a efectes fiscals, dels elements revalorats.

2. Es valoren pel seu valor normal de mercat els elements patrimonials següents:

a) Els transmesos o adquirits a títol lucratiu.

b) Els aportats a entitats i els valors rebuts en contraprestació.

c) Els transmesos als socis per causa de dissolució, separació d'aquests socis, reducció del capital amb devolució d'aportacions, repartiment de la prima d'emissió i distribució de beneficis.

d) Els transmesos en virtut de fusió, absorció i escissió total o parcial.

e) Els adquirits per permuta.

f) Els adquirits per canvi o conversió.

S'entén per "valor normal del mercat" el que hagi estat acordat en condicions normals entre parts independents en transaccions o negocis jurídics idèntics o similars.

3. En els casos que preveuen els paràgrafs *a)*, *b)*, *c)* i *d)*, l'entitat transmissora integra en la seva base de tributació la diferència entre el valor normal de mercat dels elements transmesos i el seu valor a efectes comptables o fiscals, si aquest valor és diferent d'aquell.

En els casos que preveuen els paràgrafs *e)* i *f)*, les entitats integren en la base de tributació la diferència entre el valor normal del mercat dels elements adquirits i el valor comptable o fiscal dels lliurats.

En l'adquisició a títol lucratiu, l'entitat adquirent integra en la seva base de tributació el valor normal de mercat de l'element patrimonial adquirit.

La integració en la base de tributació de les rendes a què es refereix aquest article s'ha d'efectuar en el període impositiu en què es realitzin les operacions de les quals deriven aquestes rendes.

A l'efecte del que preveu aquest apartat, no s'entenen com a "adquisicions a títol lucratiu" les subvencions.

4. En la reducció de capital amb devolució d'aportacions s'integra en la base de tributació de les entitats que siguin socis o partícips l'excés del valor normal de mercat dels elements rebuts sobre el valor comptable o fiscal de la participació.

La mateixa regla s'aplica en el cas de distribució de la prima d'emissió d'accions o participacions.

5. En la distribució de beneficis s'ha d'integrar en la base de tributació de les entitats que siguin socis o partícips el valor normal de mercat dels elements rebuts.

6. En la dissolució d'entitats i separació de les entitats que siguin socis o partícips s'integra en la base de tributació d'aquests socis o partícips la diferència entre el valor normal de mercat dels elements rebuts i el valor comptable o fiscal de la participació anul·lada.

7. En la fusió, absorció o escissió total o parcial s'integra en la base de tributació dels socis persones jurídiques la diferència entre el valor normal del mercat de la participació rebuda i el valor comptable o fiscal de la participació anul·lada.

8. La reducció de capital la finalitat de la qual sigui diferent de la devolució d'aportacions no determina per a les entitats que siguin socis o partícips rendes, positives o negatives, inintegrables en la base de tributació.

Article 15. Operacions vinculades

1. Es considera que hi ha vinculació quan unes mateixes persones o entitats participen directament o indirectament en la direcció, el control o el capital de dues entitats. En tot cas, es consideren “persones o entitats vinculades” les següents:

- a) Una entitat i els seus socis o partícips.
- b) Una entitat i els seus consellers o administradors de fet o de dret.
- c) Una entitat i els cònjuges o persones unides per relacions de parentiu, en línia directa o col·lateral, per consanguinitat fins al tercer grau dels socis o partícips, consellers o administradors.
- d) Una entitat i una altra entitat participada per la primera indirectament, almenys, en el 25 per cent del capital social o del patrimoni net.
- e) Dues entitats que pertanyin a un grup.
- f) Dues entitats en les quals els mateixos socis o partícips o els seus cònjuges, o persones unides per relacions de parentiu, en línia directa o col·lateral, per consanguinitat fins al tercer grau, participin, directament o indirectament, almenys, en el 25 per cent del capital social o del patrimoni net.
- g) Una entitat resident fiscal en territori andorrà i els seus establiments permanents a l'estranger.
- h) Una entitat no resident fiscal en territori andorrà i els seus establiments permanents en el territori esmentat.

En els casos en què la vinculació es defineixi segons la relació “socis o partícips-entitat”, la participació ha de ser igual o superior al 5 per cent del seu capital o drets de vot.

Així mateix, hi ha grup, a l'efecte d'aquest article, quan una societat posseeixi, directament o indirectament, el control d'una altra o d'altres. En particular, es presumeix que hi ha control quan una societat, que es qualifica com a dominant, es trobi en una relació amb una altra societat, que es qualifica com a dependent, quan posseeixi la majoria dels drets de vot.

2. Les operacions realitzades entre persones o entitats vinculades es valoren pel seu valor normal de mercat. S'entén per valor normal de mercat el que haurien convingut persones o entitats independents en condicions de lliure competència.

3. El Ministeri de Finances pot comprovar que les operacions realitzades entre persones o entitats vinculades s'han valorat pel seu valor normal de mercat i practicar, en el seu cas, les correccions valoratives oportunes respecte de les operacions subjectes a aquest Impost, a l'Impost sobre la renda d'activitats econòmiques i a l'Impost sobre la renda de no residents fiscals. El Ministeri de Finances queda vinculat pel nou valor respecte la resta de persones o entitats vinculades.

La valoració administrativa no pot generar per aquest Impost ni, en el seu cas, per l'Impost sobre la renda d'activitats econòmiques o per l'Impost sobre la renda de no residents fiscals d'una renda superior a l'efectivament derivada de l'operació per al conjunt de les persones o entitats que l'haguessin realitzat.

4. Per determinar el valor normal de mercat s'aplica qualsevol dels mètodes següents:

- a) Mètode del preu lliure comparable, pel qual es compara el preu del bé o servei en una operació entre persones o entitats vinculades amb el preu d'un bé o servei idèntic o de característiques similars en una operació entre persones o entitats independents en situacions equiparables.
- b) Mètode del cost incrementat, pel qual s'afegeix al valor d'adquisició o cost de producció del bé o servei el marge habitual en operacions idèntiques o similars amb persones o entitats independents o, en el seu defecte, el marge que persones o entitats independents apliquen a operacions equiparables.
- c) Mètode del preu de revenda, pel qual es sostrau del preu de venda d'un bé o servei el marge que aplica el propi revenedor en operacions idèntiques o similars amb persones o

entitats independents o, en el seu defecte, el marge que persones o entitats independents apliquen a operacions equiparables.

5. Els obligats tributaris que realitzin operacions vinculades poden sol·licitar al Ministeri de Finances la seva assistència a l'efecte de la determinació i la fixació del valor normal de mercat de les seves operacions vinculades amb caràcter previ a la seva realització. Aquesta sol·licitud s'ha d'acompanyar d'una proposta de valoració fonamentada en el valor de mercat amb una descripció dels fets i les circumstàncies de les operacions de què es tracti i una descripció del mètode proposat.

El Ministeri de Finances pot establir acords previs de valoració amb administracions tributàries d'altres països en el marc de convenis de doble imposició, a l'efecte de determinar conjuntament el valor normal de mercat de les operacions de l'obligat tributari.

L'acord de valoració a què s'arriba entre l'obligat tributari i el Ministeri de Finances té efectes respecte de les operacions realitzades amb posterioritat a la data en què s'aprovi, i té validesa durant els períodes impositius que es concretin en l'acord. Així mateix, en l'acord es pot establir que els seus efectes arribin a les operacions del període impositiu en curs, així com a les operacions realitzades en períodes impositius anteriors, sempre que no hagin estat objecte de regularització per part del Ministeri de Finances.

En el cas de variació significativa de les circumstàncies econòmiques existents en el moment de l'aprovació de l'acord entre el Ministeri de Finances i l'obligat tributari, l'acord esmentat ha de ser modificat de comú acord per adequar-lo a les noves circumstàncies econòmiques o, en cas que no s'arribi a un acord, ha de ser cancel·lat. La informació subministrada en el marc d'aquest procediment no pot ser utilitzada per a fins diferents dels que preveu aquest apartat per part del Ministeri de Finances.

Reglamentàriament s'han de desenvolupar els principis establerts en relació amb els acords previs de valoració, especialment les normes relatives a la presentació de les propostes i els contactes preliminars, l'articulació dels acords, la comprovació administrativa de la seva correcta aplicació, la pròrroga, la modificació, la cancel·lació i la revocació d'aquests acords.

El Ministeri de Finances ha de notificar a l'obligat tributari sol·licitant la seva decisió d'acceptar o rebutjar la posada en marxa o l'aplicació del procediment que estableix aquest precepte en un termini no superior a sis mesos, a comptar de la data en què la sol·licitud hagi tingut entrada en qualsevol dels registres del Ministeri de Finances o des de la data d'esmena a requeriment d'aquesta Administració. Si transcorre aquest termini sense haver-se produït una resolució expressa, la sol·licitud, quan hagi estat acompanyada d'una proposta raonada de valoració, pot entendre's estimada.

6. Sense perjudici del que preveuen els apartats anteriors, les despeses financeres incorregudes per entitats residents fiscals corresponents a operacions realitzades, directament o indirectament, amb persones naturals residents fiscals vinculades o amb persones o entitats no residents fiscals vinculades no tenen la consideració de despeses deduïbles fiscalment, excepte si l'obligat tributari prova que aquest finançament s'ha acordat en condicions equiparables a les de mercat entre parts independents.

Article 16. Regles de valoració: canvis de residència, transferència d'actius a establiments permanents situats a l'estranger, operacions realitzades amb o per persones o entitats residents fiscals en territoris amb una tributació substancialment inferior a la del Principat d'Andorra i quantitats subjectes a retenció

S'integra en la base de tributació la diferència entre el valor normal de mercat i el valor comptable o fiscal, segons que correspongui, dels elements patrimonials següents:

a) Els que siguin propietat d'una entitat resident fiscal en territori del Principat d'Andorra que trasllada la seva residència fora del país, excepte si aquests elements patrimonials queden afectats a un establiment permanent situat en territori del Principat de l'entitat esmentada. En aquest cas, els elements patrimonials conserven el valor fiscal originari que tinguin en la seu de l'entitat que transfereix la seva residència a l'estranger.

b) Els que siguin propietat d'una entitat resident fiscal en territori del Principat d'Andorra que trasllada la seva seu de direcció efectiva fora del Principat i, d'acord amb un tractat internacional, pugui ser considerada resident fiscal en l'altre Estat contractant, excepte si aquests elements patrimonials queden afectats a un establiment permanent de l'entitat esmentada situat en territori del Principat d'Andorra. En aquest últim cas, els elements patrimonials conserven el valor fiscal originari que tinguin en la seu de l'entitat que transfereix la seva seu de direcció efectiva a l'estranger.

c) En els casos que preveuen les lletres a) i b), allà on la societat que trasllada la seva residència o la seva seu de direcció efectiva fora del Principat d'Andorra hagi adquirit prèviament la residència fiscal andorrana per trasllat des d'un altre Estat diferent del Principat d'Andorra, la renda que s'ha d'integrar en la base de tributació és la diferència entre el valor de mercat dels elements patrimonials que formin part de l'immobilitzat de la societat en el moment d'adquirir la residència fiscal al Principat d'Andorra i el seu valor en el moment en què es produeixi la circumstància que descriuen les lletres a) i b).

La mateixa regla s'aplica en relació amb les transmissions d'elements patrimonials posteriorment a l'adquisició de la residència fiscal al Principat d'Andorra per entitats que hagin traslladat la seva residència al Principat.

Tant en un cas com en l'altre, les amortitzacions i les correccions valoratives, a l'efecte d'aquest impost, es realitzen, quan corresponguin, sobre el valor de mercat que tingui l'element patrimonial en el moment d'adquisició de la residència andorrana. Aquest valor es presumeix que és l'indicat en la primera comptabilitat elaborada d'acord amb les normes del Principat d'Andorra i presentada a l'efecte del trasllat de la residència o la seu de direcció efectiva al Principat d'Andorra. En el cas de les amortitzacions, es té en compte la vida útil, determinada d'acord amb la legislació del Principat d'Andorra, de l'element patrimonial des de la seva posada en funcionament per part de l'empresa.

La prova del valor de mercat en aquestes situacions correspon a l'entitat en la qual es donen les circumstàncies que preveuen les lletres a) i b) o que transmet l'element patrimonial.

d) Els transmesos a un establiment permanent situat a l'estranger quan aquest element hagi estat prèviament afecte a la casa central d'una societat resident fiscal al Principat d'Andorra. Quan, amb caràcter previ a la transmissió, l'element patrimonial hagi estat transferit al Principat d'Andorra des de l'estranger, la renda que s'ha d'integrar en la base de tributació és la diferència entre el valor de mercat del bé o dret en el moment de la seva posada en funcionament al Principat d'Andorra, descomptades les amortitzacions que corresponguin, i el valor de mercat en el moment de la seva transmissió.

En els casos de transferències d'elements patrimonials que formin part de l'immobilitzat de la societat resident al Principat d'Andorra des de la casa matriu situada al Principat cap a l'establiment permanent situat a l'estranger, la integració de la renda en la base de tributació pot diferir-se fins al moment en què l'element patrimonial sigui transferit a tercers no vinculats, amb la presentació prèvia de les garanties oportunes davant el Ministeri de Finances. L'entitat resident ha d'informar cada any a la memòria dels comptes anuals de l'afectació dels elements patrimonials a l'establiment permanent situat a l'estranger fins al moment en què l'element patrimonial sigui transferit a tercers no vinculats. En aquest últim cas, l'obligat tributari no té dret a aplicar els mètodes d'eliminació de la doble imposició que regulen els articles 20 i 31 d'aquesta Llei per les rendes generades durant el període de temps en què el bé o dret va estar afecte a activitats de l'obligat tributari al Principat d'Andorra amb caràcter previ a la seva transmissió a l'establiment permanent situat a l'estranger.

Es considera, a aquest efecte, que una entitat andorrana opera mitjançant un establiment permanent a l'estranger quan, d'acord amb la legislació d'aquest país o territori, es consideri que existeix aquest establiment permanent i aquesta definició sigui similar a la definició d'aquest concepte en l'impost sobre la renda dels no residents, regulat al títol III d'aquesta Llei.

Article 17. Efectes de la substitució del valor comptable pel valor normal de mercat

Quan un element patrimonial o un servei hagin estat valorats a efectes fiscals pel valor normal de mercat, d'acord amb les regles que estableixen els articles 14 al 16 d'aquesta Llei, l'entitat adquirent d'aquell element patrimonial o servei integra en la seva base de tributació, amb signe negatiu o positiu, segons correspongui, la diferència entre aquest valor i el valor d'adquisició, de la manera següent:

- a) Si es tracta d'elements patrimonials integrants de l'actiu corrent, en el període impositiu en què aquests elements patrimonials motivin la meritació d'un ingrés.
- b) Si es tracta d'elements patrimonials no amortitzables integrants de l'immobilitzat tangible, intangible o de les inversions immobiliàries, en el període impositiu en què aquests elements patrimonials es transmetin. Si es tracta d'elements patrimonials amortitzables integrants de l'immobilitzat tangible, intangible o de les inversions immobiliàries, en els períodes impositius que restin de vida útil, aplicant a la diferència esmentada el mètode d'amortització utilitzat respecte dels elements esmentats.
- c) Si es tracta de serveis, en el període impositiu en què es rebin, excepte si el seu import s'ha d'incorporar a un element patrimonial, cas en què cal atènyer-se al que preveuen els paràgrafs anteriors.

Article 18. Imputació temporal. Inscripció comptable d'ingressos i despeses

1. Els ingressos i les despeses s'imputen en el període impositiu en què es meritin, d'acord amb les regles que estableix el Pla general de comptabilitat d'Andorra, atenent el corrent real de béns i serveis que aquells ingressos i despeses representen, amb independència del moment en què es produeixi el corrent monetari o financer, respectant l'adequada correlació entre els uns i els altres.

2. No són fiscalment deduïbles les despeses que no s'hagin imputat comptablement en el compte de pèrdues i guanys o en un compte de reserves si així ho estableix una norma legal o reglamentària, llevat dels casos en què aquesta Llei prevegi expressament incentius o despeses amb efectes fiscals que no hagin de quedar reflectits comptablement, sense perjudici de la necessitat d'esmentar l'incentiu específic en la memòria de l'entitat.

Els ingressos i les despeses imputats comptablement en el compte de pèrdues i guanys o en un compte de reserves en un període impositiu diferent d'aquell en què pertoqui la seva imputació temporal, d'acord amb el que preveuen els apartats anteriors, s'imputen en el període impositiu que correspongui d'acord amb el que estableixen els apartats esmentats. No obstant això, si es tracta de despeses imputades comptablement en aquests comptes en un període impositiu posterior a aquell en què pertoqui la seva imputació temporal o d'ingressos imputats en el compte de pèrdues i guanys en un període impositiu anterior, la imputació temporal dels uns i dels altres s'efectua en el període impositiu en què s'hagi realitzat la imputació comptable, sempre que no en derivi una tributació inferior a la que hauria correspost per aplicació de les normes d'imputació temporal que preveuen els apartats anteriors.

3. En el cas d'operacions a terminis o amb preu ajornat, les rendes s'entenen obtingudes proporcionalment a mesura que s'efectuïn els cobraments corresponents, llevat que l'entitat decideixi aplicar el criteri de la meritació.

Es consideren operacions a termini o amb preu ajornat les vendes i les execucions d'obra el preu de les quals es percebi, totalment o parcialment, mitjançant pagaments successius o mitjançant un sol pagament, sempre que el període transcorregut entre el lliurament i el venciment de l'últim o únic termini sigui superior a l'any.

En cas que es produeixi l'endós, el descompte o el cobrament anticipat dels imports ajornats, s'entén obtinguda, en aquell moment, la renda pendent d'imputació.

El que preveu aquest apartat s'aplica sigui quina sigui la manera com s'hagin comptabilitzat els ingressos i les despeses corresponents a les rendes afectades.

4. Les despeses per provisions i fons interns per a la cobertura de contingències en matèria de previsió social que funcionin com a plans de pensions, per a la cobertura de les contingències de jubilació, mort o invalidesa, són imputables en el període impositiu en què s'abonin les prestacions. La mateixa regla s'aplica respecte de les contribucions per a la cobertura de contingències anàlogues a la dels plans de pensions que no hagin resultat deduïbles.

Així mateix, les despeses de personal liquidades mitjançant el lliurament d'instruments de patrimoni a què es refereix el paràgraf e) de l'apartat 1 de l'article 12 d'aquesta Llei són deduïbles en el període impositiu en què es lliurin aquests instruments.

5. La recuperació de valor dels elements patrimonials que hagin estat objecte d'una correcció de valor s'imputa en el període impositiu en què s'hagi produït aquesta recuperació, ja sigui en l'entitat que va practicar la correcció o en una altra que hi estigui vinculada. La mateixa regla s'aplica en el cas de pèrdues derivades de la transmissió d'elements patrimonials de l'immobilitzat tangible, intangible i de les inversions immobiliàries que hagin estat adquirits novament dins els sis mesos següents a la data en què es van transmetre o de pèrdues derivades d'elements patrimonials que hagin estat transmesos a una societat vinculada.

El valor fiscal resultant de l'aplicació d'aquestes regles és el que a tots els efectes hagi de tenir-se en compte en l'impost sobre societats, corresponent a l'entitat que va efectuar l'ajust sobre el valor comptable de l'element patrimonial.

Les regles relatives a la recuperació de valor s'apliquen tant en relació amb elements patrimonials adquirits abans de l'entrada en vigor d'aquesta norma com a elements patrimonials adquirits amb posterioritat a aquesta data.

6. En qualsevol cas, les rendes derivades de les adquisicions d'elements patrimonials a títol lucratiu, tant en metàl·lic com en espècie, s'imputen d'acord al que disposa la norma en matèria comptable.

7. Quan s'eliminin provisions, perquè no s'han aplicat a la seva finalitat, sense abonament a un compte d'ingressos de l'exercici, el seu import s'integra en la base de tributació de l'entitat que les hagi dotat, en la mesura en què aquesta dotació s'hagi considerat despesa deduïble.

Article 19. Eliminació de la doble imposició econòmica interna i internacional sobre participacions en beneficis d'altres entitats a través del mètode d'exempció

1. Els dividendes o les participacions en beneficis procedents d'entitats residents o no residents fiscals al Principat d'Andorra, així com les rendes obtingudes de la transmissió d'una participació o procedents de la dissolució d'una entitat participada o de la separació com a soci, estan totalment exempts d'imposició, sempre que es compleixin els requisits següents:

a) Que l'entitat participada no resident fiscal estigui subjecta i no exempta, a un impost sobre la renda de característiques similars a l'impost sobre societats del Principat d'Andorra en els termes que preveu l'apartat 3 de l'article 31 d'aquesta Llei.

Si l'entitat participada directament no està subjecta a un impost de característiques similars, però sí ho està l'entitat filial participada per aquesta, el requisit s'entén complert pel que fa a les rendes procedents de l'entitat no subjecta que, al seu torn, procedeixin de la filial de segon grau que compleixi el requisit de subjecció a un impost de característiques similars.

En el cas d'entitats residents fiscals al Principat d'Andorra, aquesta exempció s'aplica si l'entitat participada està subjecta i no exempta a aquest impost.

En el cas de participacions en beneficis, l'aplicació d'aquest requisit està referida al període impositiu en el qual s'obtinguin els beneficis que es reparteixen o en els quals es participa, mentre que en relació amb les rendes procedents de la transmissió de la participació o

liquidació de la societat, s'exigeix el compliment del requisit en tots els períodes de tinença de la participació.

b) Que el percentatge de participació, directa o indirecta, en el capital, els fons propis, el patrimoni net o els drets de vot de l'entitat resident o no resident fiscal sigui igual o superior al 5 per cent.

La participació corresponent s'ha de posseir de manera ininterrompuda durant l'any anterior al dia en què sigui exigible el benefici que es distribueixi o, si no n'hi ha, s'ha de mantenir posteriorment durant el temps necessari per completar aquest període. En el cas de rendes derivades de la transmissió de la participació, el termini d'un any es computa fins al moment de transmissió de la participació o liquidació de la societat. Per al còmput del termini esmentat, s'ha de tenir en compte el període en què la participació hagi estat posseïda ininterrompudament per persones vinculades en el sentit que estableix l'article 15 d'aquesta Llei.

2. En relació amb les participacions a què es refereix el paràgraf primer, són aplicables les limitacions següents:

a) En el cas de participacions en entitats residents o no residents fiscals, les despeses vinculades a participacions que generen rendes exemptes no són deduïbles.

b) Quan l'obligat tributari hagués practicat alguna correcció de valor deduïble fiscalment sobre participacions transmeses, l'exempció es limita a l'excés de la renda obtinguda en la transmissió sobre l'import de la correcció.

c) No són deduïbles les correccions de valor motivades per les distribucions de beneficis realitzades per les entitats participades.

Article 20. *Eliminació de la doble imposició internacional sobre els beneficis atribuïbles a establiments permanents situats a l'estranger*

Estan exemptes les rendes obtingudes a l'estranger a través d'un establiment permanent situat fora del territori del Principat d'Andorra quan aquest establiment permanent hagi estat sotmès a imposició per un gravamen de característiques similars a aquest impost.

Capítol V. *Règims especials de determinació de la base de tributació*

Article 21. *Règim especial de societats que realitzen explotació internacional d'intangibles o intervenen en el comerç internacional*

1. Els obligats tributaris poden beneficiar-se d'una reducció del 80 per cent de la base de tributació corresponent als ingressos que resultin de les concessions o autoritzacions d'ús, concessions o llicències de drets, transmissions d'actius, béns o drets, o prestacions de serveis esmentats a continuació:

a) De qualsevol concessió o autorització d'ús o cessió o llicència de drets sobre patents, dissenys, models i dibuixos industrials, marques, noms de domini i altres signes distintius de l'empresa, així com sobre altres drets de propietat industrial.

b) De qualsevol concessió o autorització d'ús o cessió o llicència de drets sobre plànols, fórmules o procediments secrets, de drets sobre informacions relatives a experiències industrials, comercials o científiques, incloses les tècniques i els mètodes de comercialització empresarial, o la concessió d'ús d'equips industrials, comercials o científics.

c) De qualsevol concessió o autorització d'ús o cessió o llicència de drets d'autor sobre obres literàries, artístiques o científiques, incloses les produccions audiovisuals i els programes, les aplicacions i els sistemes informàtics, així com de drets connexos als drets d'autor. L'activitat d'explotació de drets d'imatge només pot beneficiar-se de l'aplicació d'aquest règim quan sigui desenvolupada per entitats l'activitat principal de les quals sigui la gestió professional dels drets d'imatge de persones naturals no vinculades, en el sentit de l'article 15.3 d'aquesta Llei, i l'activitat es desenvolupi amb els mitjans materials i personals adequats per dur-la a terme.

d) De la transmissió dels béns i drets a què es refereixen les lletres a), b) i c) anteriors.

e) A aquest efecte, s'assimila a la prestació de serveis que es beneficia de la reducció que preveu aquest article l'activitat de compravenda internacional de mercaderies i de comissionista, agent o intermediari en general en compravendes internacionals de mercaderies i qualsevol altre tipus de béns, inclosos els immobles, situats fora de territori andorrà. S'entén per "compravenda internacional de mercaderies" la que es refereix a béns o productes que estiguin fora del territori del Principat d'Andorra, i no hagin estat enviats fora d'aquest territori a fi de beneficiar-se d'aquest règim, i s'alienin a favor de no-residents fiscals al Principat d'Andorra que els emprin per a les finalitats del seu negoci o actuïn com a consumidors finals.

2. L'aplicació de la reducció de la base de tributació que estableix l'apartat anterior està subjecta al compliment dels condicionants següents:

a) En els casos relatius a actius intangibles que esmenta l'apartat 1.a) anterior, l'obligat tributari ha d'explotar l'actiu de què es tracti en nom propi en el marc de la seva activitat econòmica.

b) Que l'obligat tributari disposi en territori andorrà per realitzar les activitats que esmenta l'apartat 1 d'una persona contractada al menys a mitja jornada i d'un local comercial destinat exclusivament a l'activitat.

c) Que el cessionari dels drets d'ús o el prestatari dels serveis utilitzi aquests drets o prestacions en el desenvolupament de qualsevol tipus d'activitat econòmica i que els resultats d'aquesta utilització no es materialitzin en el lliurament de béns o la prestació de serveis per part del cessionari que generin despeses fiscalment deduïbles en l'entitat cedent o prestadora, sempre que, en aquest últim cas, aquesta entitat estigui vinculada amb el cessionari o prestatari.

d) Que el cessionari del dret o el prestatari dels serveis no sigui una entitat o persona física resident fiscal al Principat d'Andorra i el dret o servei no sigui utilitzat directament al Principat. Tampoc no és d'aplicació aquest règim quan el dret cedit o el servei prestat estigui efectivament vinculat amb l'activitat realitzada per una persona o entitat no resident fiscal que opera a Andorra a través d'un establiment permanent.

3. L'aplicació d'aquest règim ha de ser sol·licitada per l'obligat tributari al Ministeri de Finances a través d'un escrit en què s'identifiquin els sectors d'activitat als quals s'aplicarà i es fonamenti la concurrència dels condicionants que estableixen els apartats anteriors. El Ministeri de Finances, d'acord amb el procediment que s'estableixi reglamentàriament, aprova o denega aquesta sol·licitud. La resolució que posi fi al procediment d'autorització per a l'aplicació d'aquest règim ha de notificar-se en un termini no superior a sis mesos, a comptar de la data en què la sol·licitud hagi tingut entrada en qualsevol dels registres del Ministeri de Finances o des de la data d'esmena d'aquesta sol·licitud a requeriment del Ministeri de Finances. Si transcorre aquest termini sense que s'hagi produït una resolució expressa, la sol·licitud pot entendre's desestimada. El règim produeix efectes des del mateix període impositiu en què es va presentar la sol·licitud.

Un cop concedida l'autorització inicial, l'obligat tributari que pretengui aplicar-la en períodes impositius posteriors ha de comunicar aquesta circumstància a l'òrgan competent del Ministeri de Finances, allà on es produeixi un canvi substantiu de les circumstàncies en relació amb les que estableix l'autorització inicial. Aquesta comunicació ha de contenir una identificació dels sectors d'activitat als quals s'aplicarà aquest règim i la justificació de la concurrència dels condicionants per a l'aplicació d'aquest règim. El Ministeri de Finances ha d'autoritzar l'aplicació del règim especial a les noves activitats d'acord amb un procediment idèntic al que regula el paràgraf anterior.

L'autorització inicial, igual que les extensions posteriors del règim a altres sectors, que pugui concedir el Ministeri de Finances s'entén sense perjudici de la comprovació administrativa de la concurrència dels requisits d'aplicació d'aquest règim.

Article 22. Règim especial de societats de gestió i inversió financera intragrup

1. Les societats de gestió i inversió financera que regula aquest precepte gaudeixen d'una reducció del 80 per cent de la base de tributació. A l'efecte d'aquest precepte, s'entén per "societats de gestió i inversió financera" les societats residents fiscals al Principat d'Andorra l'activitat de les quals consisteixi en l'obtenció de préstecs d'entitats vinculades o de tercers que, juntament amb el seu capital social, siguin utilitzats en la realització de préstecs a entitats vinculades no residents fiscals en el sentit definit per *l'article 15* d'aquesta Llei. Igualment, les societats de gestió i inversió financera poden realitzar les activitats següents:

- a) Gestió i inversió de la tresoreria pròpia o d'entitats vinculades no residents fiscals.
- b) Serveis de facturatge, lising i gestió de cobraments i pagaments amb altres entitats vinculades no residents fiscals.
- c) Cobertura de riscos de tipus de canvi del grup.
- d) Emissions d'obligacions, participacions preferents i altres instruments que serveixin per captar recursos per al grup en els mercats de capitals internacionals, amb l'autorització prèvia de l'òrgan regulador del Principat d'Andorra.
- e) Funcions complementàries a les anteriors i vinculades a l'estratègia financera del grup societari com, per exemple, l'elaboració dels pressupostos de les diferents societats no residents fiscals al Principat d'Andorra i del grup, la direcció financera del grup societari, el desenvolupament de programes globals d'inversió, els estudis de rendibilitat d'inversions del grup o estudis de mercat.

2. Les societats de gestió i inversió financera no poden realitzar cap altre tipus d'activitat diferent d'aquelles a les quals s'apliqui el règim especial o diferent de l'activitat d'una societat de tinença de participacions estrangeres a les quals s'apliqui el règim de *l'article 19* d'aquesta Llei.

3. La societat de gestió i inversió financera ha de tenir un capital social mínim de 250.000 euros i disposar en territori andorrà per realitzar les seves activitats d'una persona contractada al menys a mitja jornada i d'un local destinat exclusivament d'una superfície mínima de 20m². La concessió del règim especial de societat de gestió i inversió financera està condicionada a la presentació de la sol·licitud corresponent al Ministeri de Finances, el qual, a la vista de les circumstàncies concretes del grup societari i amb la determinació prèvia, si així ho estima oportú, de les condicions que ha de complir la societat de gestió i inversió financera a fi de garantir-ne la solvència, pot acceptar o denegar l'aplicació d'aquest règim amb efecte des del moment de presentació de la sol·licitud. El procediment d'aplicació d'aquest règim especial es determina reglamentàriament.

Article 23. Règim especial de consolidació tributària

1. Els obligats tributaris que revesteixin la forma de societats anònimes o limitades andorranes i que formin part d'un grup tributari, poden tributar sota el règim previst en aquest article.

2. Formen part d'un grup tributari totes aquelles societats que participin en altres societats en un grau igual o superior al 75 per cent del seu capital o dels drets de vot. El grup tributari està format tant per les entitats participants com per les participades, sempre que totes siguin obligats tributaris d'aquest impost. L'esmentada participació s'ha de mantenir de forma ininterrompuda durant tot el període impositiu.

3. No poden formar part d'un grup tributari les entitats exemptes a les es refereix l'article 8 de la Llei.

4. Les societats que hagin d'integrar un grup tributari ho han de sol·licitar al Ministeri de Finances abans de l'inici de l'exercici, havent-ho d'acordar totes i cadascuna de les societats afectades.

5. Les societats participades del grup tributari han de presentar la seva declaració determinant la seva base de tributació, sense haver-ne d'ingressar la quota resultant.

6. La societat participant, determina la seva base de tributació d'acord a les regles previstes en aquest títol de la llei, havent d'integrar les bases de tributació de les entitats participades i practicant les eliminacions que procedeixin per les operacions internes realitzades entre les societats del grup, d'acord amb el que preveu la norma comptable en matèria de consolidació. Aquestes eliminacions han d'integrar-se a la base de tributació quan les operacions siguin fetes amb terceres persones.

7. Les bases de tributació negatives del grup de tributació són compensables de les positives del grup que es generin en els deu anys propers. En el cas de que el grup renunciï a aquest règim tributari, les bases negatives pendents de compensació seran compensables amb les bases positives de l'entitat participant.

8. Les bases de tributació negatives pendents de compensació generades per les societats participades abans de que aquestes s'integrin en el grup tributari, només poden ser compensades per bases de tributació positives de la mateixa entitat.

9. El període impositiu de totes les societats del grup ha de coincidir amb el de la societat dominant.

10. L'obligació de fer els pagaments a compte del grup tributari recau en la societat participant.

11. A partir de l'exercici que s'hagi optat per aquest règim les societats integrants del grup queden obligades fins al moment que es renunciï a l'aplicació del mateix.

Article 24. Règim especial de determinació objectiva de la base de tributació

1. Els obligats tributaris en els que el seu volum d'operacions realitzades en l'exercici immediatament anterior no superi 600.000 euros, poden acollir-se al règim especial previst en aquest article. En el cas de que l'exercici anterior tingui una durada inferior a 12 mesos, s'ha de tenir en compte la xifra de negocis corresponent fins a complir el període dels 12 mesos.

2. L'opció per l'acolliment d'aquest règim d'estimació objectiva és voluntària. L'obligat tributari que es vulgui acollir a aquest règim ho ha de sol·licitar al Ministeri de Finances abans de finalitzar l'any anterior al que hagi de sorgir efecte. Una vegada hagi optat pel règim, s'ha de mantenir durant un termini mínim de tres anys i per sortir-ne cal que renunciï comunicant-ho al Ministeri de Finances abans de la finalització de l'any anterior al que hagi de sorgir efecte. En el cas d'entitats de nova creació l'opció d'acolliment a aquest règim s'ha de fer durant el mes següent a la inscripció al Registre de societats.

3. La determinació de la base de tributació en la modalitat d'estimació objectiva es realitza per la diferència entre els ingressos procedents de l'activitat, computats d'acord amb les regles que estableix l'impost sobre societats, i els percentatges estimatius de les despeses que s'indiquen a continuació, segons el tipus d'activitat econòmica que es realitza, aplicats sobre la xifra dels ingressos. Dins la xifra d'ingressos no s'inclouen els procedents de les transmissions d'actius fixes afectes a l'activitat desenvolupada.

4. El percentatge de despeses són els següents:

a) en les realitzacions d'activitats comercials, les despeses deduïbles es quantifiquen amb el 80 per cent de la xifra d'ingressos

b) en les la resta d'activitats les despeses deduïbles es quantifiquen amb el 60 per cent de la xifra d'ingressos.

5. Les rendes, positives o negatives, procedents de les transmissions d'actius fixes afectes al desenvolupament de l'activitat econòmica no es consideren per la determinació de la base de tributació. En el cas de transmissions de béns immobles que formin part de l'actiu fix, no es pot deduir de la quota tributaria que regula l'apartat 2 de l'article 31 d'aquesta Llei l'import satisfet per l'impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries.

6. No obstant, s'integren a la base de tributació, d'acord a les regles que s'estableixen per la determinació directe, les adquisicions de béns o drets a títol lucratiu.

Article 25. Règim especial de societats de tinença de participacions en societats estrangeres

1. Els obligats tributaris que tinguin la forma de societat anònima o limitada i que tinguin per objecte exclusiu la gestió i tinença de participacions en societats estrangeres, poden sol·licitar l'aplicació d'aquest règim especial.

2. Les societats que s'acullin a aquest règim, gaudeixen de l'exempció en la base de tributació dels dividends que percebin de les participacions en altres societats i dels resultats que obtinguin de la transmissió de les mateixes.

En aquest sentit la societat ha d'identificar en la memòria dels seus comptes anyals el detall de la cartera que posseeix, identificant les participacions en les societats que tingui o hagi mantingut en l'exercici, el valor patrimonial de les mateixes i els dividends o reserves que percebi en l'exercici.

3. Les societats de tinença de participacions en societats estrangeres han de presentar declaració de l'impost, encara que no hi hagi deute tributari a satisfer.

Capítol VI. Compensació de bases de tributació

Article 26. Compensació de bases de tributació negatives

1. Les bases de tributació negatives poden ser compensades amb les bases de tributació positives dels períodes impositius que concloguin en els deu anys posteriors.

Capítol VII. Període impositiu i meritació

Article 27. Període impositiu

1. El període impositiu coincideix amb l'exercici econòmic de l'entitat.

2. En qualsevol cas, el període impositiu ha de concloure:

a) Quan l'entitat s'extingeixi.

b) Quan tingui lloc un canvi de residència de l'entitat resident fiscal en territori andorrà a l'estranger.

c) Quan es produeixi la transformació de la forma jurídica de l'entitat i això determini la no subjecció a aquest impost de l'entitat resultant. Per tal de determinar la base de tributació corresponent a aquest període impositiu s'entén que l'entitat s'ha dissolt amb els efectes que estableix l'article 14.3 d'aquesta Llei.

d) Quan es produeixi la transformació de la forma jurídica de l'entitat i això determini la modificació del seu tipus de gravamen.

3. El període impositiu no pot excedir els 12 mesos.

Article 28. Meritament de l'impost

L'impost es merita l'últim dia del període impositiu.

Capítol VIII. Tipus de gravamen i quota tributària

Article 29. Tipus de gravamen

1. El tipus general de gravamen per als obligats tributaris d'aquest impost és del 10 per cent.

2. El tipus de gravamen aplicable als obligats tributaris que tinguin la consideració d'institucions d'inversió col·lectiva, regulades per la Llei 10/2008, del 12 de juny, de regulació dels organismes d'inversió col·lectiva de dret andorrà, a exclusió de les societats gestores, que estan sotmeses al règim general, és del 0 per cent.

Article 30. Quota tributària

S'entén per quota tributària la quantitat resultant d'aplicar a la base de tributació, determinada d'acord amb els articles anteriors, el tipus de gravamen.

Capítol IX. La quota de liquidació: Deducció per eliminar la doble imposició interna i internacional i deducció per creació de llocs de treball i per inversions.

Article 31. Quota de liquidació i deducció per eliminar la doble imposició interna i internacional

1. La quota de liquidació és el resultat de restar a la quota tributaria la deducció per doble imposició interna i internacional regulada per aquest article i la deducció per inversions i creació de llocs de treball que regula l'article següent. La quota de liquidació no pot ser negativa i com a mínim es consigna l'import zero.

2. La quota tributària es minora amb l'import de les quotes tributaries satisfetes per l'obligat tributari per l'Impost comunal sobre els rendiments arrendataris, per l'Impost comunal sobre la radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals per l'Impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries, corresponents a rendes que s'hagin integrat en la base de tributació d'aquest Impost.

3. Quan en la base de tributació de l'obligat tributari s'integrin rendes obtingudes i gravades a l'estranger, es dedueix de la quota tributària la més petita de les quantitats següents:

a) L'import efectiu del satisfet a l'estranger per raó de gravamen de característiques similars a aquest impost que hagi sotmès a imposició l'obligat tributari a què es refereix l'apartat 3 d'aquest article.

A l'efecte d'establir aquesta similitud substancial, es tenen en compte les característiques essencials de l'impost estranger, així com si la finalitat principal d'aquest impost rau en la imposició de la renda obtinguda per l'obligat tributari.

b) L'import de la quota tributària que correspondria pagar per les rendes esmentades si s'haguessin obtingut en territori andorrà.

A l'efecte del càlcul d'aquest import, la base de tributació corresponent a la renda estrangera es determina d'acord amb la normativa d'aquest impost, i són únicament imputables a aquesta base de tributació les despeses específicament connectades amb la generació de la renda esmentada.

4. L'import de l'impost satisfet a l'estranger s'inclou en la renda a l'efecte que preveu l'apartat anterior i, igualment, forma part de la base de tributació, encara que no sigui plenament deduïble.

5. Quan l'obligat tributari hagi obtingut en el període impositiu diverses rendes de l'estranger, la deducció es calcula conjuntament per a totes.

6. Les quantitats no deduïdes per insuficiència de quota tributària poden deduir-se en els períodes impositius que concloguin en els cinc anys posteriors.

A aquest efecte, l'obligat tributari ha d'acreditar la procedència i la quantia de la deducció que pretengui, mitjançant l'exhibició dels suports documentals oportuns, sigui quin sigui el període en què es va originar el dret a la deducció.

7. Quan el resultat de l'aplicació del límit de la deducció que preveu l'apartat 3 d'aquest article condueixi a l'aplicació del que preveu la seva lletra b), l'excés d'impostos estrangers resultant de la diferència entre la quantia derivada d'aplicar aquest límit i la que es deriva del que estableix la lletra a) pot ser traslladat i deduït en els períodes impositius que concloguin posteriorment a l'efecte del càlcul d'aquesta deducció, sempre amb el límit del que preveu la lletra b) de l'apartat 3 d'aquest article.

8. Sense perjudici del que preveuen els apartats anteriors d'aquest article, quan en anteriors períodes impositius l'obligat tributari hagi obtingut rendes negatives netes a través d'un establiment permanent a l'estranger que s'hagin integrat en la base de tributació de l'entitat, la deducció a què es refereix l'apartat 3 d'aquest precepte només s'aplica posteriorment respecte de les rendes obtingudes per l'establiment permanent esmentat a partir del moment en què se superi la quantia d'aquestes rendes negatives.

Article 32. Deducció per creació de llocs de treball i per inversions

1. Els obligats tributaris poden minorar de la quota tributària les quantitats següents:

a) El resultat de multiplicar la quantitat fixa de 6.000 euros per persona d'increment mig de plantilla fixa anual que tingui l'obligat tributari. A aquests efectes es calcula la plantilla mitja prorratejant el número de persones pels dies de l'any que estan contractades en relació laboral per l'obligat tributari, i es compara amb la plantilla mitja de l'any anterior, determinada de la mateixa forma. Aquest increment mig de plantilla s'ha de mantenir durant l'any posterior a comptar des del tancament de l'exercici. En el cas que no es compleixi amb aquest increment mig de plantilla, l'obligat tributari haurà d'ingressar l'import de la deducció aplicada, juntament amb els interessos de demora.

b) El resultat de d'aplicar el 5 per cent a l'import de les noves inversions afectes a l'activitat empresarial. Aquests actius s'han de mantenir durant un mínim de cinc anys des de la seva adquisició. En el cas que no es compleixi amb el manteniment de les inversions durant el període mínim de cinc anys, l'obligat tributari haurà d'ingressar l'import de la deducció aplicada, juntament amb els interessos de demora.

c) Les deduccions previstes en aquest article, no aplicades per insuficiència de quota tributària es poden deduir de la quota tributària dels cinc exercicis posteriors.

Capítol X. Pagament a compte

Article 33. Pagament a compte

1. En el mes de juliol, els obligats tributaris han d'efectuar un pagament a compte de la liquidació corresponent al període impositiu que estigui en curs el dia anterior al primer dia del mes indicats.

2. El pagament a compte es calcula aplicant el percentatge del 50 per cent sobre la quota de liquidació de l'exercici immediatament anterior. En el cas de que el període anterior tingui una durada inferior als dotze mesos, el pagament a compte es farà tenint en compte la part proporcional de la quota de liquidació de períodes anteriors fins a completar un període de dotze mesos.

3. El pagament és a compte de la liquidació corresponent al període impositiu que estigui en curs el dia anterior a l'inici del període de pagament esmentat.

4. El pagament a compte té la consideració de deute tributari a l'efecte de l'article 33 de la Llei de bases de l'ordenament tributari, de 16 de desembre de 1996.

Article 34. Deducció dels pagaments a compte: La quota diferencial

El pagament a compte es dedueix de la quota de liquidació per obtenir la quota diferencial. Quan, per efecte dels pagaments a compte la quota diferencial sigui negativa, el Ministeri de Finances ha de tornar l'excés.

Capítol XI. Gestió i liquidació

Article 35. Registre tributari

1. Els obligats tributaris de l'impost sobre societats han de disposar d'un número de registre tributari (en endavant NRT), que han de sol·licitar, en el cas de que ja no el posseeixen com a obligats tributaris dels impostos indirectes. Aquest número és únic per a tots els tributs estatals. La sol·licitud s'ha de formalitzar mitjançant el model 001 "Sol·licitud del número de registre tributari (NRT)".

2. El Ministeri de Finances ha de portar un registre tributari en què s'han d'inscriure les entitats que siguin obligats tributaris d'aquest impost.

3. Reglamentàriament es desenvolupen les formes, terminis i documentació a presentar per l'obtenció de l'esmentat NRT així com els procediments de gestió del l'impost.

Article 36. Expedient de baixa provisional per falta de presentació de declaracions

1. Quan, estant-hi obligada per aquesta Llei, una entitat no hagi presentat les declaracions tributàries corresponents durant dos exercicis consecutius, el Ministeri de Finances ha de requerir a l'obligat tributari la presentació de les declaracions omeses en el termini d'un mes, i advertir-lo que, si no ho fa, serà donat de baixa del registre tributari.
2. Si transcorre el termini fixat en l'apartat anterior sense que s'hagin presentat les declaracions reclamades, es practicarà d'ofici la baixa del registre tributari, sense perjudici de les actuacions de comprovació i investigació que es considerin oportunes.
3. A efectes de donar publicitat a aquesta baixa amb caràcter provisional del Registre tributari, es farà la corresponent publicació al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Article 37. Notificació als registres públics de la baixa provisional

1. Un cop acordada la baixa provisional d'una entitat d'acord amb el que disposa aquesta Llei, el Ministeri de Finances l'ha de notificar al Registre de Societats Mercantils per manament, en el qual s'ha d'inserir literalment la resolució recaiguda, la seva data, la denominació o raó social de l'entitat i el seu domicili fiscal.
2. Un cop rebuda la notificació, el Registre de Societats Mercantils ha d'estendre en el full obert a l'entitat una nota marginal, en què s'ha de fer constar que, si durant la seva vigència es presenta algun document per a la seva inscripció, aquesta inscripció no podrà realitzar-se fins que no es donin les circumstàncies a què es refereix l'article següent.

Article 38. Cancel·lació de la nota marginal

La cancel·lació de la nota marginal inscrita en el Registre de Societats Mercantils exigeix l'acord previ del Ministeri de Finances que n'hagi disposat la pràctica, adoptat d'ofici o a petició de l'entitat interessada, un cop que aquesta entitat hagi demostrat estar al corrent en el compliment de les seves obligacions tributàries en relació amb aquest impost.

Article 39. Obligació de col·laboració

Els notaris han de remetre via telemàtica al Ministeri de Finances una relació de les entitats la constitució, l'establiment, la modificació o l'extinció de les quals hagin autoritzat durant el trimestre natural immediatament anterior.

Article 40. Obligacions comptables. Facultats del Ministeri de Finances

1. Els obligats tributaris d'aquest impost han de portar la seva comptabilitat d'acord amb el que preveu la Llei 30/2007, del 20 de desembre, de la comptabilitat dels empresaris o amb allò que estableixen les normes per les quals es regeixen.
2. El Ministeri de Finances pot realitzar-ne la comprovació i la recerca mitjançant l'examen de la comptabilitat, llibres, correspondència, documentació i justificants concernents als negocis de l'obligat tributari, inclosos els programes de comptabilitat i els arxius i suports magnètics. El Ministeri de Finances pot analitzar directament la documentació i els altres elements a què es refereix el paràgraf anterior, i pot prendre nota per mitjà dels seus agents dels apunts comptables que es considerin necessaris i obtenir una còpia a càrrec seu, fins i tot en suports magnètics, de qualsevol de les dades o documents a què es refereix aquest apartat.
3. Les entitats dominants dels grups de societats de l'article 34 de la Llei 30/2007, del 20 de desembre, de la comptabilitat dels empresaris estan obligades, a requeriment del Ministeri de Finances formulat en el curs del procediment de comprovació, a facilitar el compte de pèrdues i guanys i el balanç de les entitats pertanyents al grup que no siguin residents fiscals en territori del Principat d'Andorra. També han de facilitar els justificants i altres antecedents relatius a aquesta documentació comptable quan puguin tenir transcendència en relació amb aquest impost.

Article 41. Béns i drets no comptabilitzats o no declarats: presumpció d'obtenció de rendes

1. Es presumeix que han estat adquirits a càrrec de renda no declarada els elements patrimonials la titularitat dels quals correspongui a l'obligat tributari i no estiguin registrats en els seus llibres de comptabilitat.

La presumpció també és procedent en el cas d'ocultació parcial del valor d'adquisició.

2. Es presumeix que els elements patrimonials no registrats en comptabilitat són propietat de l'obligat tributari quan aquest n'exerceix la possessió.

3. Es presumeix que l'import de la renda no declarada és el valor d'adquisició dels béns o drets no registrats en llibres de comptabilitat, minorat en l'import dels deutes efectius contrets per finançar aquesta adquisició, així mateix no comptabilitzats. En cap cas l'import net no pot ser negatiu.

La quantia del valor d'adquisició es prova a través dels documents justificatius d'aquesta adquisició o, si no és possible, s'estima que el valor d'adquisició coincideix amb el valor real o de mercat del bé o dret en l'exercici al qual sigui imputable la renda d'acord amb el que preveu l'apartat 5.

4. Es presumeix l'existència de rendes no declarades quan hagin estat registrats deutes inexistent en els llibres de comptabilitat de l'obligat tributari.

5. L'import de la renda conseqüència de les presumpcions que contenen els apartats anteriors s'imputa al període impositiu més antic d'entre els no prescrits, llevat que l'obligat tributari provi que correspon a un altre o d'altres.

6. El valor dels elements patrimonials a què es refereix l'apartat 1, quan hagi estat incorporat a la base de tributació, és vàlid a tots els efectes fiscals.

Article 42. Revaloracions comptables voluntàries

Les revaloracions comptables l'import de les quals no s'hagi inclòs en la base de tributació d'aquest impost no tenen efectes fiscals. L'obligat tributari ha d'explicar en la memòria dels comptes anuals l'import d'aquestes revaloracions, els elements afectats i el període o els períodes impositius en què es van practicar. Aquestes mencions s'han de fer en totes i cadascuna de les memòries corresponents als exercicis en què els elements revalorats estiguin en el patrimoni de l'obligat tributari i respecte a cadascun dels béns que hagin estat objecte de revalorització.

Article 43. Declaracions

1. Els obligats tributaris estan obligats a presentar i subscriure una declaració per aquest impost en el lloc i la forma que determina reglamentàriament el Ministeri de Finances.

2. Reglamentàriament es desenvolupen les formes, terminis i models de declaració.

3. Els obligats tributaris a què es refereix l'apartat 2 de l'article 8 d'aquesta Llei estan obligats a declarar la totalitat de les seves rendes, exemptes i no exemptes.

Article 44. Autoliquidació i ingrés del deute tributari

1. Els obligats tributaris, en el moment de presentar la seva declaració, han de determinar el deute corresponent i ingressar-lo en el lloc i en la forma que determina reglamentàriament el Ministeri de Finances.

2. El pagament del deute tributari es pot efectuar mitjançant el lliurament de béns integrants del patrimoni cultural del Principat d'Andorra en la forma que preveu l'article 36 de la Llei del patrimoni cultural.

3. El dret a gaudir d'exempcions, deduccions o qualsevol incentiu fiscal en la base de tributació o en la quota tributària està condicionat al compliment dels requisits que exigeix la normativa aplicable.

Llevat que específicament s'estableixi una altra cosa, quan posteriorment a l'aplicació de l'exempció, la deducció o l'incentiu fiscal es produeixi la pèrdua del dret a gaudir d'aquest

incentiu, l'obligat tributari ha d'ingressar juntament amb la quota del període impositiu en què tingui lloc l'incompliment dels requisits o les condicions la quota tributària o la quantitat deduïda corresponent a l'exempció, la deducció o l'incentiu aplicat en períodes anteriors, a més dels interessos que siguin exigibles d'acord amb la Llei de bases de l'ordenament tributari, de 16 de desembre de 1996.

Article 45. Liquidació provisional

El Ministeri de Finances pot girar la liquidació provisional que escaigui d'acord amb el que disposen els articles 54 i 55 de la Llei de bases de l'ordenament tributari, sense perjudici de les posteriors comprovacions que puguin realitzar els òrgans d'aquesta Administració, de 16 de desembre de 1996.

Article 46. Devolució d'ofici

1. Quan, d'acord amb el que disposa l'article 34 d'aquesta Llei, la quota diferencial sigui negativa, el Ministeri de Finances ha de practicar la liquidació provisional dins els tres mesos següents a la finalització del termini establert per a la presentació de la declaració.

Quan la declaració s'hagi presentat fora de termini, els tres mesos a què es refereix el paràgraf anterior es computen des de la data de la seva presentació.

2. Quan la quota diferencial resultant de l'autoliquidació o, si s'escau, de la liquidació provisional sigui negativa, el Ministeri de Finances ha de tornar d'ofici i en el termini d'un mes aquesta quota, sense perjudici de la pràctica de les ulteriors liquidacions, provisionals o definitives, que escaiguin.

3. Si la liquidació provisional no s'ha practicat en el termini que estableix l'apartat 1 anterior, el Ministeri de Finances ha de tornar d'ofici i en el termini d'un mes la quota diferencial negativa resultant de l'autoliquidació, sense perjudici de la pràctica de les liquidacions provisionals o definitives ulteriors que puguin ser procedents.

4. Si transcorre el termini que estableix l'apartat 1 d'aquest article sense que s'hagi ordenat el pagament de la devolució per causa imputable al Ministeri de Finances, s'ha d'aplicar a la quantitat pendent de devolució l'interès legal a què es refereix l'article 38 de la Llei de bases de l'ordenament tributari, des de l'endemà de la finalització del termini esmentat i fins a la data d'ordenació del seu pagament, sense que calgui que l'obligat tributari ho reclami.

5. Reglamentàriament es determina el procediment i la forma de pagament per a la realització de la devolució d'ofici a què es refereix aquest article.

Article 47. Facultats del Ministeri de Finances per determinar la base de tributació

A l'efecte de determinar la base de tributació, el Ministeri de Finances ha d'aplicar les normes previstes en aquesta Llei.

Títol II. L'impost sobre la renda de les activitats econòmiques.

Capítol I. El fet generador

Article 48. Fet generador

Constitueix el fet generador l'obtenció de la renda procedent de la realització d'activitats econòmiques per part de l'obligat tributari.

Article 49. Activitats econòmiques

1. Són activitats econòmiques les que impliquen l'ordenació per compte propi de factors de producció materials i humans o d'algun d'aquests factors de producció, amb la finalitat d'intervenir en la producció o distribució de béns o realització de serveis.

2. L'activitat d'arrendament d'immobles només té la consideració d'activitat econòmica quan les rendes brutes dels lloguers superin la xifra de 60.000 euros a l'any per la totalitat dels immobles que llogui l'obligat tributari.

3. L'activitat de compra venda d'immobles en nom propi només té la consideració d'activitat econòmica a partir de quan es facin més de cinc transmissions de béns immobles durant el període impositiu.

Capítol II. Els obligats tributaris

Article 50. Obligats tributaris

1. Són obligats tributaris de l'impost les persones naturals que tinguin la seva residència fiscal en territori andorrà i duguin a terme la realització d'una activitat econòmica d'acord amb la definició de l'article 49 d'aquesta llei.

2. Les rendes corresponents a la realització d'activitats econòmiques per les societats civils, herències jacents, comunitats de béns i totes aquelles entitats o patrimonis autònoms regulats en el segon paràgraf de l'article 15. A) a) de la Llei de bases de l'ordenament tributari, del 19 de desembre de 1996, s'imputen als seus socis, hereus, comuners o partíceps segons les normes o pactes aplicables en cada cas o a parts iguals en defecte d'aquests, integrant-se en aquest Impost quan aquests siguin persones naturals.

Article 51. Residència fiscal i domicili fiscal

1. Es consideren residents fiscals en territori andorrà les persones naturals en les quals es doni qualsevol de les circumstàncies següents.

a) Que romangui més de 183 dies, durant l'any natural, en el territori andorrà. Per determinar aquest període en territori andorrà es computen les absències esporàdiques, excepte que l'obligat tributari acrediti la seva residència fiscal en un altre país.

b) Que radiqui a Andorra el nucli principal o la base de les seves activitats o els seus interessos econòmics, de manera directa o indirecta.

2. Es presumeix, llevat de prova en contrari, que l'obligat tributari té residència fiscal a Andorra quan, d'acord amb els criteris de l'apartat anterior, sigui resident fiscal a Andorra el cònjuge no separat legalment i els fills menors d'edat.

3. Es presumeix, llevat de prova en contrari, que l'obligat tributari té residència fiscal a Andorra quan posseeixi la nacionalitat andorrana o un permís de residència concedit per les autoritats andorranes competents. De la mateixa manera, es presumeix la condició de no-residents fiscals a Andorra a les persones naturals que presenten un passaport o un document oficial d'identitat expedit per autoritats estrangeres o en són titulars, llevat que acreditin la residència fiscal a Andorra, d'acord amb els criteris anteriors, valent-se de qualsevol mitjà admès en dret.

4. No es consideren residents fiscals a Andorra els treballadors que diàriament es desplacen al territori d'aquest país des d'Espanya o França i que han estat contractats per empreses residents fiscals a Andorra o establiments permanents de societats estrangeres a Andorra.

5. Les persones de nacionalitat andorrana, així com el cònjuge no separat legalment i els fills menors d'edat, que tinguin la seva residència habitual a l'estranger per la seva condició de membres de missions diplomàtiques o de representacions en organismes internacionals es consideren residents fiscals a Andorra.

6. El domicili fiscal dels obligats tributaris residents fiscals en territori del Principat d'Andorra és el derivat de l'aplicació de les regles a aquest efecte que regula l'article 23 de la Llei de bases de l'ordenament tributari.

Article 52. Individualització de rendes

1. La renda es considera obtinguda per aquells que realitzin de forma habitual, personal i directa l'ordenació dels mitjans de producció i recursos humans destinats a l'activitat.

2. Es presumeix que compleixen aquests requisits els titulars de les activitats econòmiques, llevat de prova en contrari.

Capítol III. La base de tributació

Article 53. Concepte de base de tributació

La base de tributació està constituïda per l'import de la renda procedent de la realització de les activitats econòmiques de l'obligat tributari en el període impositiu.

Article 54. Determinació de la base de tributació

1. La base de tributació es determina pel mètode de determinació directa, pel sistema d'estimació objectiva i, subsidiàriament, pel d'estimació indirecta, d'acord amb el que disposa, en aquest últim cas, l'article 29 de la Llei de bases de l'ordenament tributari, de 16 de desembre de 1996.

2. La modalitat d'estimació objectiva s'aplica de manera voluntària i a petició de l'obligat tributari, quan l'import net de la xifra anual de negocis pel conjunt d'activitats dutes a terme per l'obligat tributari l'any immediatament anterior sigui inferior a l'import de 600.000 euros.

Article 55. Normes per a la determinació de la renda en el règim de determinació directa

1. La determinació de la renda de les activitats econòmiques en la modalitat de determinació directa, es realitza d'acord amb les normes que conté el Capítol IV del Títol I d'aquesta Llei, tenint en compte el que s'estableix en l'apartat 2 següent.

2. En matèria de deducció de despeses, es tenen en compte les següents regles:

a) Són deduïbles les amortitzacions en relació amb béns i drets destinats de forma exclusiva a l'activitat econòmica. Aquestes amortitzacions es calculen d'acord amb el que preveu l'article 10 d'aquesta Llei. No poden ser objecte de deducció de la base de tributació les amortitzacions, correccions de valor o provisions que es puguin realitzar sobre béns o drets que es considerin no destinats de forma exclusiva a l'activitat econòmica.

b) No són deduïbles les contribucions de l'empresari o professional a plans de pensions o instruments de previsió social que compleixin una funció anàloga.

c) No són deduïbles les quotes tributàries que, en el seu cas, l'obligat tributari hagi satisfet per l'impost comunal sobre els rendiments arrendataris, per l'impost comunal de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals i per l'impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries.

d) Quan sigui degudament acreditat, amb d'oportú contracte laboral i l'afiliació corresponent a la Seguretat Social, que el cònjuge o els fills de l'obligat tributari treballen habitualment i amb continuïtat en les activitats econòmiques desenvolupades per aquest obligat, es dedueixen per a la determinació de la renda les retribucions estipulades amb cadascun d'ells, sempre que no siguin superiors a les de mercat corresponents a la seva qualificació professional i treball acomplert.

e) Quan el cònjuge o els fills de l'obligat tributari realitzin cessions de béns o drets, acreditades mitjançant els contractes corresponents, que serveixin a l'objecte de l'activitat econòmica de què es tracti, es dedueix, per a la determinació de la renda del titular de l'activitat, la contraprestació estipulada, sempre que no excedeixi el valor de mercat. La càrrega de la prova d'aquest valor de mercat correspon a l'empresari o professional, i la deducció es denega en cas que no sigui possible acreditar-lo.

Article 56. Normes per a la determinació de la renda en el règim d'estimació objectiva

1. L'opció per l'acolliment d'aquest règim d'estimació objectiva és voluntària. L'obligat tributari que es vulgui acollir a aquest règim ho ha de sol·licitar al Ministeri de finances abans de finalitzar l'any anterior al que hagi de sorgir efecte. Una vegada hagi optat pel règim, s'ha de mantenir durant un termini mínim de tres anys i per sortir-ne cal que renunciï comunicant-ho al Ministeri de Finances abans de la finalització de l'any anterior al que hagi de sorgir efecte.

2. La determinació de la base de tributació en la modalitat d'estimació objectiva es realitza per la diferència entre els ingressos procedents de l'activitat, computats d'acord amb el que determina l'article 63 d'aquesta Llei i els percentatges estimatius de les despeses que s'indiquen a continuació, segons el tipus d'activitat econòmica que es realitza, aplicats sobre la xifra dels ingressos. Dins la xifra d'ingressos no s'inclouen els procedents de les transmissions d'actius fixes afectes a l'activitat desenvolupada.

3. El percentatge de despeses són els següents:

a) en les realitzacions d'activitats comercials, les despeses deduïbles es quantifiquen amb el 80 per cent de la xifra d'ingressos.

b) en les la resta d'activitats les despeses deduïbles es quantifiquen amb el 60 per cent de la xifra d'ingressos.

4. Les rendes, positives o negatives, procedents de les transmissions d'actius fixes afectes al desenvolupament de l'activitat econòmica no es consideren per la determinació de la base de tributació. En el cas de transmissions de béns immobles que formin part de l'actiu fix afecte a l'activitat, no es pot deduir de la quota tributaria que regula l'apartat 2 de l'article 66 d'aquesta Llei l'import satisfet per l'impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries.

6. No obstant, s'integren a la base de tributació, d'acord a les regles que s'estableixen per la determinació directe, les adquisicions de béns o drets a títol lucratiu.

Article 57. Béns i drets destinats a una activitat econòmica

1. Es consideren béns i drets destinats a una activitat econòmica els següents:

a) Els béns immobles en què duu a terme la seva activitat el contribuent.

b) Els béns destinats als serveis econòmics i socioculturals del personal al servei de l'activitat. No es consideren "destinats" els béns d'esplai i esbarjo o, en general, d'ús particular del titular de l'activitat econòmica.

c) Qualsevol altres elements patrimonials que siguin necessaris per a l'obtenció dels rendiments respectius. En cap cas no tenen aquesta consideració els actius representatius de la participació en fons propis o el patrimoni net d'una entitat i de la cessió de capitals a tercers.

d) Quan es tracti d'elements patrimonials que serveixin només parcialment a l'objecte de l'activitat econòmica, l'afectació s'entén limitada a la part d'aquests elements patrimonials que realment s'utilitzi en l'activitat de què es tracti. En cap cas no són susceptibles d'afectació parcial elements patrimonials indivisibles.

2. La desafectació de béns i drets d'una activitat econòmica i que segueixin formant part del patrimoni de l'obligat tributari no genera rendes positives ni negatives a efectes impositius.

3. Es considera que no s'ha produït la desafectació dels béns o drets, i per tant tributen dins el marc de l'activitat econòmica, quan la transmissió a terceres persones es produeix abans de transcorreguts tres anys, excepte en el cas de que la desafectació es produeix per motius de cessament de l'activitat.

Article 58. Valoració de les operacions

1. La valoració de les operacions entre els obligats tributaris subjectes a aquest impost i altres persones naturals o entitats vinculades es realitza pel seu valor normal de mercat, en els termes que preveu l'article 15 d'aquesta llei.

2. En tot cas, es valoren d'acord amb el seu valor normal de mercat els béns o serveis que els obligats tributaris cedeixin o prestin a tercers no vinculats de forma gratuïta o destinin a l'ús o consum propi.

Igualment, quan hi hagi una contraprestació i aquesta contraprestació sigui notòriament inferior al valor normal en el mercat dels béns i serveis, es prendrà aquest darrer com a criteri de valoració.

Article 59. La base de liquidació: Reducció de la base de tributació

1. La base de tributació es redueix amb un mínim exempt de 40.000 euros per determinar la base de liquidació.
2. La base de liquidació no pot ser negativa.

Article 60. Bases de tributació negatives

Les bases de tributació negatives que hagin estat objecte de liquidació o autoliquidació poden ser compensades amb les bases de tributació positives del mateix obligat tributari que es generin en els propers deu anys.

Capítol IV. Període impositiu, meritament i imputació temporal

Article 61. Període impositiu

1. El període impositiu coincideix amb l'any natural.
2. El període impositiu és inferior a l'any natural si es produeix la defunció de l'obligat tributari en un dia diferent al 31 de desembre.

Article 62. Meritament de l'Impost

L'impost es merita l'últim dia del període impositiu.

Article 63. Imputació temporal

Els ingressos i despeses que determinen la renda a incloure en la base de tributació en la modalitat de determinació directa i d'estimació objectiva s'imputen d'acord amb el que estableix la norma comptable.

Capítol V. Tipus de gravamen i quota tributària

Article 64. Tipus de gravamen

El tipus de gravamen aplicable sobre la base de liquidació és el 10 per cent.

Article 65. Quota tributària

La quota tributària és la quantitat resultant d'aplicar a la base de liquidació el tipus de gravamen

Capítol VI. Quota de liquidació

Article 66. Quota de liquidació: Deducció per eliminar la doble imposició nacional i internacional.

1. La quota de liquidació és el resultat de restar a la quota tributària les deduccions per doble imposició nacional i internacional regulades per aquest article i la deducció per creació de llocs de treball i per inversions que regula l'article següent. La quota de liquidació no pot ser negativa i com a mínim es consigna l'import zero.
2. La quota tributària es minora amb l'import de les quotes tributàries satisfetes per l'obligat tributari per l'Impost comunal sobre els rendiments arrendataris, per l'Impost comunal sobre la radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals i per l'Impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries, corresponents a rendes que s'hagin integrat en la base.
3. Quan en la base de tributació de l'obligat tributari s'integrin rendes obtingudes i gravades a l'estranger, es dedueix de la quota tributària la més petita de les quantitats següents:
 - a) L'import efectiu satisfet a l'estranger per raó d'un impost de característiques similars a aquest impost o a l'impost sobre la renda de no residents fiscals sobre aquestes rendes.

A l'efecte d'establir aquesta similitud substancial, es tenen en compte les característiques essencials de l'impost estranger, així com si la finalitat principal d'aquest impost rau en la imposició de la renda obtinguda per l'obligat tributari.

No es dedueixen els impostos no pagats en virtut d'exempció, bonificació o qualsevol altre incentiu fiscal concedit a l'estranger, llevat que s'estableixi una altra cosa en un conveni per evitar la doble imposició que sigui aplicable.

b) L'import de la quota de liquidació que al Principat d'Andorra correspondria pagar per les rendes esmentades si s'haguessin obtingut en territori andorrà.

A l'efecte del càlcul d'aquest import, la base de liquidació corresponent a la renda estrangera es determina d'acord amb la normativa d'aquest impost, i són únicament imputables a aquesta base les despeses específicament connectades amb la generació de la renda esmentada i el mínim exempt en la part que li correspongui.

Article 67. Deducció per creació de llocs de treball i per inversions

1. Els obligats tributaris poden minorar de la quota tributària les quantitats següents:

a) El resultat de multiplicar la quantitat fixa de 6.000 euros per persona d'increment mig de plantilla fixa anual que tingui l'obligat tributari. A aquests efectes es calcula la plantilla mitja prorratejant el número de persones pels dies de l'any que estan contractades en relació laboral per l'obligat tributari, i es compara amb la plantilla mitja de l'any anterior, determinada de la mateixa forma. Aquest increment mig de plantilla s'ha de mantenir durant l'any posterior a comptar des del tancament de l'exercici. En el cas que no es compleixi amb aquest increment mig de plantilla, l'obligat tributari haurà d'ingressar l'import de la deducció aplicada, juntament amb els interessos de demora.

b) El resultat d'aplicar el 5 per cent a l'import de les noves inversions afectes a l'activitat empresarial. Aquests actius s'han de mantenir durant un mínim de cinc anys des de la seva adquisició. En el cas que no es compleixi amb el manteniment de les inversions durant el període mínim de cinc anys, l'obligat tributari haurà d'ingressar l'import de la deducció aplicada, juntament amb els interessos de demora.

c) Les deduccions previstes en aquest article, no aplicades per insuficiència de quota tributària es poden deduir de la quota tributària dels cinc exercicis posteriors.

Capítol VII. Pagaments a compte

Article 68. Pagament a compte

1. En el mes de juliol, els obligats tributaris han d'efectuar un pagament a compte de la liquidació corresponent al període impositiu que estigui en curs.

2. El pagament a compte es calcula aplicant el percentatge del 50 per cent sobre la quota de liquidació de l'exercici immediatament anterior.

3. El pagament a compte té la consideració de deute tributari a l'efecte de l'article 33 de la Llei de bases de l'ordenament tributari, de 16 de desembre de 1996.

Article 69. Deducció dels pagaments a compte: la quota diferencial

El pagament a compte es dedueix de la quota de liquidació per obtenir la quota diferencial. Quan, per efecte dels pagaments a compte la quota diferencial sigui negativa, el Ministeri de Finances ha de tornar l'excés.

Capítol VIII. Gestió i liquidació

Article 70. Registre tributari

1. Els obligats tributaris de l'impost sobre la renda de les activitats econòmiques han de disposar d'un número de registre tributari (en endavant NRT), que han de sol·licitar, en el cas de que ja no el posseeixen com a obligats tributaris dels impostos indirectes. Aquest número és únic per a tots els tributs estatals. La sol·licitud s'ha de formalitzar mitjançant el model 001 "Sol·licitud del número de registre tributari (NRT)".

2. El Ministeri de Finances ha de portar un registre tributari en què s'han d'inscriure les persones naturals i entitats sense personalitat jurídica pròpia que siguin obligats tributaris d'aquest impost.

3. Reglamentàriament es desenvolupen les formes, terminis i documentació a presentar per l'obtenció de l'esmentat NRT així com els procediments de gestió del l'impost.

Article 71. *Baixa provisional en el Registre tributari*

Els obligats tributaris que deixin de realitzar una activitat econòmica han de presentar al Ministeri de Finances una sol·licitud de baixa en el registre tributari dins el termini d'un mes, a comptar de la data de finalització de la seva activitat. En el cas que tinguin registre de comerç i indústria, aquest tràmit no serà necessari, ja que la baixa es produirà automàticament un cop s'hagi resol la sol·licitud de baixa per part dels titulars del registre corresponent.

Article 72. *Obligació de col·laboració*

Els titulars del Registre de comerç i indústria, els titulars del Registre de professions liberals, i els titulars del Registre d'associacions han de remetre al Ministeri de Finances, via telemàtica, la informació en relació de les persones naturals i entitats, la constitució, l'establiment, la modificació o l'extinció referent a les modificacions que es produeixen a aquest registre, segons el que es determini reglamentàriament.

La mateixa obligació incumbeix els notaris pel que fa a les escriptures i altres documents que autoritzin la constitució, la modificació, la transformació o l'extinció de tota classe d'entitats.

Article 73. *Declaracions*

Els obligats tributaris estan obligats a presentar i subscriure una declaració per aquest impost en el lloc, el termini i la forma que determina reglamentàriament el ministre encarregat de les finances.

Article 74. *Autoliquidació i ingrés del deute tributari*

1. Els obligats tributaris, en el moment de presentar la seva declaració, han de determinar el deute corresponent i ingressar-lo en el lloc i la forma que determina reglamentàriament el Ministeri de Finances.

2. El pagament del deute tributari es pot efectuar mitjançant el lliurament de béns integrants del patrimoni cultural del Principat d'Andorra en la forma que preveu l'article 36 de la Llei del patrimoni cultural.

Article 75. *Liquidació provisional*

El Ministeri de Finances pot girar la liquidació provisional que escaigui d'acord amb el que disposa la Llei de bases de l'ordenament tributari, de 16 de desembre de 1996, sense perjudici de les posteriors comprovacions que puguin realitzar els òrgans d'aquesta Administració.

Article 76. *Devolució d'ofici*

1. Quan, d'acord amb l'article 69 d'aquesta Llei, la quota diferencial resultant de l'autoliquidació sigui negativa, el Ministeri de Finances, si escau, ha de practicar la liquidació provisional dins els tres mesos següents al terme del termini establert per a la presentació de la declaració.

Quan la declaració s'hagi presentat fora de termini, els tres mesos a què es refereix el paràgraf anterior es computen des de la data de la seva presentació.

2. Quan la quota diferencial resultant de l'autoliquidació o, si s'escau, de la liquidació provisional sigui negativa, el Ministeri de Finances ha de tornar d'ofici i en el termini d'un mes aquesta quota, sense perjudici de la pràctica de les ulteriors liquidacions, provisionals o definitives, que escaiguin.

3. Si la liquidació provisional no s'ha practicat en el termini que estableix l'apartat 1 anterior, el Ministeri de Finances ha de tornar d'ofici i en el termini d'un mes, la quota diferencial negativa resultant de l'autoliquidació, sense perjudici de la pràctica de les liquidacions provisionals o definitives ulteriors que puguin ser procedents.

4. Si transcorre el termini que estableix l'apartat 1 d'aquest article sense que s'hagi ordenat el pagament de la devolució per causa imputable al Ministeri de Finances, s'ha d'aplicar a la quantitat pendent de devolució l'interès legal a què es refereix l'article 38 de la Llei de bases de l'ordenament tributari, des de l'endemà de la finalització del termini esmentat i fins a la data d'ordenació del seu pagament, sense que calgui que l'obligat tributari ho reclami.

5. Reglamentàriament es determina el procediment i la forma de pagament per a la realització de la devolució d'ofici a què es refereix aquest article.

Article 77. Facultats del Ministeri de Finances per determinar la base de tributació

A l'efecte de determinar la base de tributació, el Ministeri de Finances ha d'aplicar les normes a què es refereixen els articles 54 i 55 d'aquesta Llei

Títol III. Impost sobre la renda dels no residents fiscals al Principat d'Andorra

Capítol I. Rendes sotmeses a gravamen i formes de subjecció

Article 78. Fet generador

1. Constitueix el fet generador l'obtenció de rendes, dineràries o en espècie, en el territori d'Andorra per part dels obligats tributaris d'aquest impost, de conformitat amb el que s'estableix a l'article següent.

2. No estan subjectes a aquest impost els interessos i altres rendiments obtinguts per la cessió a tercers de capitals propis a què es refereix l'Acord conclòs entre el Principat d'Andorra i la Comunitat Europea relatiu a l'establiment de mesures equivalents a les previstes en la Directiva 2003/48/CE, aprovat per la Llei 11/2005 del 13 de juny.

3. Tampoc estan subjectes a aquest impost els guanys de capital derivats de la transmissió de béns immobles o drets sobre els mateixos fetes per persones no residents que actuïn sense mediació d'establiment permanent, sempre que estiguin subjectes a l'impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries, regulats per la Llei 21/2006, del 14 de desembre.

4. Es presumeixen retribuïdes, llevat de prova en contrari, les prestacions o les cessions de béns, drets i serveis susceptibles de generar rendes subjectes a aquest impost.

Article 79. Rendes generades en territori andorrà

1. Es consideren rendes generades en territori andorrà les provinents d'activitats desenvolupades dins del territori esmentat, les que procedeixin de béns situats a Andorra o les que provinguin de drets exercitables o utilitzables al Principat.

2. En particular, es consideren rendes generades en el territori andorrà totes aquelles que siguin satisfetes per persones jurídiques residents a Andorra, o per persones naturals, que siguin empresaris o professionals residents a Andorra; excepte que les rendes corresponguin a drets o prestacions contractades, realitzades i utilitzades fora del territori andorrà.

Article 80. Regles de tributació

Els obligats tributaris d'aquest Impost seguiran les següents regles de tributació:

1. Quan la renda s'obtingui mitjançant un establiment permanent a Andorra, tributarà per la totalitat de la renda atribuïble a l'establiment permanent, amb independència del lloc d'obtenció de la mateixa.

2. Quan la renda s'obtingui sense establiment permanent a Andorra, tributarà de forma individual i separada per cadascuna de les rendes que s'obtenen.

Article 81. *Concepte d'establiment permanent*

1. S'entén que una persona natural o una entitat no resident opera mitjançant establiment permanent en el territori andorrà quan, per qualsevol títol, disposi en aquest territori, de manera continuada o habitual, d'un lloc fix de negocis de qualsevol índole, mitjançant el qual l'entitat duu a terme tota o part de la seva activitat.

S'entén que constitueixen establiment permanent:

- a) les seus de direcció
- b) les sucursals
- c) les oficines
- d) les fàbriques
- e) els tallers, els magatzems, les botigues i altres establiments
- f) les mines, les canteres, les explotacions agrícoles, forestals o pecuàries, o qualsevol altre lloc d'exploració o extracció de recursos naturals, i
- g) les obres de construcció, instal·lació o muntatge, la durada de les quals excedeixi els dotze mesos.

2. No obstant les disposicions previstes en l'apartat anterior, es considera que l'expressió "establiment permanent", no inclou:

- a) l'utilització d'instal·lacions amb l'única finalitat d'emmagatzemar, exposar o lliurar béns o mercaderies pertanyents a l'empresa;
- b) el manteniment d'un dipòsit de béns o mercaderies pertanyents a l'empresa amb l'única finalitat d'emmagatzemar-les, exposar-les o lliurar-les;
- c) el manteniment d'un dipòsit de béns o mercaderies pertanyents a l'empresa amb l'única finalitat que siguin transformades per una altra empresa;
- d) el manteniment d'un lloc fix de negocis amb l'única finalitat de comprar béns o mercaderies o de recollir informació per a l'empresa;
- e) el manteniment d'un lloc fix de negocis amb l'única finalitat de realitzar per a l'empresa qualsevol altre activitat de caràcter auxiliar o preparatori;
- f) el manteniment d'un lloc fix de negocis amb l'única finalitat de realitzar qualsevol combinació de les activitats esmentades en els apartats a) a e), a condició que el conjunt de l'activitat del lloc fix de negocis que resulti d'aquesta combinació conservi el seu caràcter auxiliar o preparatori.

No obstant el disposat en els apartats anteriors, quan una persona diferent d'un agent independent actuï per compte d'una empresa i ostenti i exerceixi habitualment a Andorra poders que la facultin per concloure contractes en nom de l'empresa, es considerarà que aquesta empresa té un establiment permanent en aquest territori.

No es considera que una empresa té un establiment permanent a Andorra, pel simple fet que realitzi les seves activitats dins el territori andorrà per mitjà d'un corredor, un comissionista general o qualsevol altre agent independent, sempre que les esmentades persones actuïn dins del marc ordinari de la seva activitat.

Article 82. *Rendes exemptes*

Estan exemptes les següents rendes que obtenen el obligats tributaris sense establiment permanent:

- a) Els sous i els salaris percebuts per treballadors no residents fiscals contractats per empreses residents o establertes al Principat d'Andorra, quan estiguin subjectes al règim de Seguretat Social del Principat d'Andorra.
- b) Les indemnitzacions que es perceben com a conseqüència de responsabilitat civil per danys personals, en la quantia legal o judicialment reconeguda.

c) Les indemnitzacions per acomiadament, en la quantia establerta amb caràcter obligatori en la Llei 8/2003, del 12 juny, de contracte de treball, en la seva normativa de desenvolupament o, si escau, en la normativa reguladora de l'execució de sentències.

d) Les prestacions reconegudes a l'obligat tributari per la Seguretat Social d'Andorra o per les entitats que la substitueixin com a conseqüència d'incapacitat permanent absoluta o invalidesa greu.

e) Les beques públiques percebudes per cursar estudis reglats, tant a Andorra com a l'estranger, en tots els nivells i els graus del sistema educatiu amb els límits que es determinin reglamentàriament.

f) Els premis literaris, artístics o científics rellevants, amb les condicions que es determinin reglamentàriament.

g) Els dividends, distribucions de reserves i altres rendiments derivats de la participació en el patrimoni net d'entitats residents a Andorra.

h) Els interessos, amb el significat que aquest terme adopta en l'article 6 de la Llei 11/2005 del 13 de juny que aprova l'Acord entre Andorra i la Unió Europea, relatiu a l'establiment de mesures equivalents a les previstes en la Directiva 2003/48/CE del Consell en matèria de fiscalitat, dels rendiments de l'estalvi en forma de pagaments d'interessos, quan siguin pagats per persones o entitats residents fiscals a Andorra o quan retribueixin prestacions de capital utilitzades en el territori andorrà.

i) Els rendiments procedents d'operacions de capitalització i de contractes d'assegurances de vida o invalidesa celebrats amb institucions o entitats residents a Andorra. S'entenen incloses en aquest grup les prestacions pagades per fons de pensions o instruments de protecció social equivalent o les seves gestores a residents fiscals a Andorra, o per establiments permanents de gestores de fons i plans de pensions situats en el territori d'Andorra.

j) Les rendes derivades de participacions en fons d'inversió, plans de pensions o instruments anàlegs i contractes d'assegurances quan el fons d'inversió, de pensions o l'entitat asseguradora siguin no residents a Andorra i el dipositari, el gestor o l'administrador de les participacions esmentades i contractes o del cobrament de les prestacions sigui un resident a Andorra o un establiment permanent d'un no resident a Andorra o la inversió es dugui a terme a través de comptes corrents oberts a Andorra amb entitats residents o no residents al Principat.

k) Els cànon satisfets per persones o entitats residents en el territori andorrà o per establiments permanents situats en aquest territori, o que s'utilitzin en el territori andorrà.

Tenen la consideració de cànon les quantitats de qualsevol classe pagades pels conceptes següents:

i) Qualsevol concessió o autorització d'ús o cessió o llicència de drets sobre patents, dissenys, models i dibuixos industrials, marques, noms de domini i altres signes distintius de l'empresa, com també sobre altres drets de propietat industrial.

ii) Qualsevol concessió o autorització d'ús o cessió o llicència de drets sobre plans, fórmules o procediments secrets, de drets sobre informacions relatives a experiències industrials, comercials o científiques, incloses les tècniques i els mètodes de comercialització empresarial, o la concessió d'ús d'equips industrials, comercials o científics.

iii) Qualsevol concessió o autorització d'ús o cessió o llicència de drets d'autor sobre obres literàries, artístiques o científiques, incloses les produccions audiovisuals i els programes, les aplicacions i els sistemes informàtics, així com els drets veïns als drets d'autor.

iv) Els pagaments per la cessió de drets d'imatge.

l) Els guanys de capital derivats de la transmissió de títols valors, entenen com a tals les accions, les participacions socials, els procedents de tota mena d'actius financers. tingui l'entitat, les participacions de la qual es transmeten i compleixin els requisits perquè sigui aplicada l'exempció establerta en l'article 19.1 d'aquesta Llei o amb diferències de valor

imputables a actius o elements destinats a establiments permanents que l'entitat resident a Andorra tingui a l'estranger i en relació amb els quals es pugui aplicar l'article 20 d'aquesta Llei.

m) Les rendes derivades de les accions o les participacions en institucions d'inversió col·lectiva regulades en la Llei 10/2008, del 12 de juny, de regulació dels organismes d'inversió col·lectiva de dret andorrà.

Article 83. Formes de subjecció i operacions vinculades

1. Els obligats tributaris no residents fiscals que obtinguin rendes mitjançant un establiment permanent situat en el territori andorrà tributen per la totalitat de la renda imputable a aquest establiment, sigui quin sigui el lloc de la seva obtenció, d'acord amb el que disposa les regles del capítol III del Títol III d'aquesta Llei.

Els obligats tributaris no residents fiscals que obtinguin rendes sense mediació d'establiment permanent tributen de manera separada per cada meritació total o parcial de renda sotmesa a gravamen, sense que sigui possible cap compensació entre aquestes rendes, en els termes que regula el Capítol IV del Títol III d'aquesta Llei.

2. A les operacions realitzades per obligats tributaris no residents fiscals amb persones o entitats vinculades a ells els són d'aplicació les disposicions de l'article 15 d'aquesta Llei.

A aquest efecte, es consideren persones o entitats vinculades les esmentades en l'article 15.1 d'aquesta Llei. En qualsevol cas, s'entén que hi ha vinculació entre un establiment permanent situat en el territori andorrà amb la seva casa matriu, amb altres establiments permanents de la casa matriu esmentada i amb altres persones o entitats vinculades a la casa matriu o els seus establiments permanents, tant si estan situats en el territori andorrà com a l'estranger.

Capítol II. Els obligats tributaris

Article 84. Obligats tributaris

Són obligats tributaris d'aquest impost les persones naturals i les jurídiques no residents al Principat d'Andorra, que obtinguin rendes en aquest territori. A aquests efectes es consideren residents les persones jurídiques definides a l'article 7 d'aquesta Llei, i les persones naturals definides a l'article 51 d'aquesta Llei.

Article 85. Responsables

1. Responen solidàriament del deute tributari corresponents als rendiments que hagi satisfet o a les rendes dels béns o els drets, el dipòsit o la gestió dels quals tingui encomanat, respectivament:

a) el pagador dels rendiments meritats en favor dels obligats tributaris que operin sense mediació d'establiment permanent,

b) el dipositari, el mandatari o el gestor dels béns o dels drets dels obligats tributaris que operin sense mediació d'establiment permanent.

2. No s'entén que una persona o una entitat satisfà un rendiment quan es limita a efectuar una simple mediació de pagament. S'entén per "simple mediació de pagament" l'abonament d'una quantitat per compte i ordre d'un tercer.

3. En el cas del pagador de rendiments meritats en favor d'obligats tributaris que operin sense mediació d'establiment permanent, les actuacions de el Ministeri de Finances poden entendre's directament amb el responsable, al qual és exigible el deute tributari. El mateix procediment resulta d'aplicació en el cas del dipositari, el mandatari o el gestor de béns o drets dels obligats tributaris no residents fiscals, no destinats a un establiment permanent.

4. Responen solidàriament de l'ingrés dels deutes tributaris corresponents als establiments permanents dels obligats tributaris les persones que, d'acord amb el que estableix l'article 86 d'aquesta Llei, siguin els seus representants.

5. Quan la falta d'ingrés del deute tributari de l'obligat tributari no resident fiscal sigui imputable a accions o omissions de les persones a les quals aquest precepte considera responsables, el seu comportament pot ser objecte de les sancions corresponents, podent exigir-se al responsable, juntament al deute tributari corresponent al no resident fiscal, la sanció que correspongui.

6. Són igualment responsables solidaris del deute tributari de l'obligat tributari i el seu comportament és a més, si escau, sancionable com a infracció de manera autònoma, els que siguin causants o col·laboradors, en sentit ampli, en l'acreditació de dades falses que permetin al no resident fiscal sense establiment permanent aplicar-se deduccions de despeses fictícies o incorrectes als efectes de l'article 97.1 d'aquesta Llei.

Article 86. Representants dels obligats tributaris no residents fiscals

1. Els obligats tributaris estan obligats a nomenar, abans de la fi del termini de declaració de la renda obtinguda a Andorra, una persona natural o jurídica amb residència a Andorra, perquè els representi davant el Ministeri de Finances en relació amb les seves obligacions per aquest impost:

a) Quan operin per mediació d'un establiment permanent, en els supòsits que dedueixin despeses de la base de tributació d'acord amb l'article 97.1 d'aquesta Llei o

b) Quan, atesa la quantia o les característiques de la renda obtinguda en el territori andorrà per l'obligat tributari, ho requereixi així el Ministeri de Finances.

L'obligat tributari no resident fiscal, o el seu representant, estan obligats a fer saber al Ministeri de Finances el nomenament, degudament acreditat, en el termini d'un mes a partir de la data d'aquest nomenament.

La designació s'ha de comunicar al Ministeri de Finances. La comunicació s'ha d'acompanyar de l'acceptació expressa del representant.

2. En el cas d'incompliment de l'obligació de nomenament que estableix l'apartat anterior, el Ministeri de Finances pot considerar representant de l'establiment permanent qui figuri com a tal en el Registre de Societats Mercantils o, si no n'hi ha, els qui estiguin facultats per contractar en nom dels obligats tributaris no residents fiscals.

3. L'incompliment de l'obligació a què es refereix l'apartat 1 es considera infracció tributària greu, i la sanció consisteix en una multa pecuniària fixa de 3.000 euros.

Article 87. Domicili fiscal

1. Els obligats tributaris no residents fiscals en el territori andorrà tenen el seu domicili fiscal, a l'efecte del compliment de les seves obligacions tributàries, a Andorra:

a) Quan operin a Andorra a través d'un establiment permanent, al lloc on radiqui la gestió administrativa efectiva i la direcció de l'empresa en el territori andorrà.

b) Quan obtinguin rendes derivades de béns immobles, en el domicili fiscal del representant i, si no n'hi ha, al lloc de situació de l'immoble corresponent.

c) En els casos restants, en el domicili fiscal del representant o, si no n'hi ha, en el del retenidor o el del responsable solidari.

2. Quan no s'hagués designat representant, les notificacions practicades en el domicili fiscal del responsable solidari i del retenidor tenen el mateix valor i produeixen efectes iguals que si s'haguessin practicat directament a l'obligat tributari. La mateixa validesa, a falta de designació de representant per persones o entitats no residents fiscals i a falta de responsable solidari, tenen les notificacions que es puguin practicar en qualsevol dels immobles de la seva titularitat.

3. Qualsevol canvi de domicili fiscal per part de l'obligat tributari no resident fiscal ha de ser comunicat al Ministeri de Finances andorrana, d'acord amb el que preveu l'article 23 de la Llei de bases de l'ordenament tributari, del 19 de desembre de 1996.

Capítol III. Rendes obtingudes per obligats tributaris no residents fiscals mitjançant un establiment permanent

Article 88. Rendes imputables als establiments permanents

1. Componen la renda imputable a l'establiment permanent els beneficis obtinguts per l'obligat tributari no resident a Andorra a través d'un establiment permanent situat en el territori andorrà i, en particular, els següents:

- a) Els rendiments de les activitats o les explotacions econòmiques desenvolupades per l'establiment permanent esmentat.
- b) Els rendiments derivats d'elements patrimonials destinats a l'establiment permanent.
- c) Els guanys o les pèrdues patrimonials derivades dels elements patrimonials destinats a l'establiment permanent

Es consideren elements patrimonials destinats a l'establiment permanent els definits segons l'article 57 d'aquesta Llei.

2. En els casos de reexportació de béns o transferència de béns i drets prèviament importats o destinats pel mateix obligat tributari no resident fiscal a un establiment permanent ubicat a Andorra, es considera:

- a) Que no s'ha produït cap alteració patrimonial, sense perjudici del tractament aplicable als pagaments realitzats pel període d'utilització, si es tracta d'elements d'immobilitzat importats temporalment.
- b) Que hi ha hagut alteració patrimonial, si es tracta d'elements d'immobilitzat adquirits per utilitzar-los en les activitats desenvolupades per un establiment permanent. L'alteració patrimonial gravable a Andorra per aquest impost és la diferència entre el valor de mercat del bé o el dret en el moment de la seva transmissió per l'establiment permanent i el valor de mercat de l'element patrimonial esmentat en el moment en què es va afectar o es va posar en funcionament per l'establiment permanent a Andorra, descomptades, si escau, les amortitzacions corresponents i realitzades les correccions valoratives que siguin procedents.
- c) Que hi ha hagut rendiment, positiu o negatiu, d'una activitat o explotació econòmica, si es tracta d'elements que tinguin la consideració d'existències. La renda imputable a l'establiment permanent, quan l'adquisició o transmissió posterior tingui lloc amb la casa matriu de l'establiment permanent o amb parts vinculades en el sentit de l'article 15 d'aquesta Llei, és la diferència entre el valor de mercat del bé o el dret adquirit i el seu valor de mercat en el moment de la transmissió.

3. Es considera que hi ha hagut alteració patrimonial en cas que l'establiment permanent cessi en la seva activitat a Andorra en relació amb els béns i els drets que li són destinats. A l'efecte de quantificar la renda imputable a l'establiment permanent en aquest supòsit, s'aplica la mateixa regla prevista en la lletra b) d'aquest apartat.

Article 89. Determinació de la base de tributació

1. La base de tributació de l'establiment permanent es determina d'acord amb les disposicions del Títol I d'aquesta Llei, sense perjudici del que disposen les lletres següents:

- a) Per a la determinació de la base de tributació no resulten deduïbles els pagaments que l'establiment permanent efectuï a la casa matriu o a algun dels seus establiments permanents o entitats vinculades en concepte de cànon, interessos, comissions, abonats en contraprestació de serveis d'assistència tècnica o per l'ús o la cessió de béns o drets.

No obstant el que s'ha disposat anteriorment, són deduïbles els interessos abonats pels establiments permanents de bancs estrangers a la seva casa matriu o a altres establiments permanents, per a la realització de la seva activitat.

- b) Per a la determinació de la base de tributació és deduïble la part raonable de les despeses de direcció i generals d'administració que corresponguin a l'establiment permanent, sempre que es compleixin els requisits següents:

1º. Reflex en els estats comptables de l'establiment permanent.

2º. Constància, mitjançant memòria informativa presentada amb la declaració, dels imports, els criteris i els mòduls de repartiment.

3º. Racionalitat i continuïtat dels criteris d'imputació adoptats.

S'entén complert el requisit de racionalitat dels criteris d'imputació quan aquests criteris es basin en la utilització de factors feta per l'establiment permanent i en el cost total dels factors esmentats. En qualsevol cas, és aplicable l'article 15 d'aquesta Llei, sobre les operacions vinculades.

En els casos en què no sigui possible utilitzar el criteri assenyalat en el paràgraf anterior, la imputació es pot fer atenent la relació en què es trobi alguna de les magnituds següents:

- Xifra de negoci.

- Costos i despeses directes.

- Inversió mitjana en elements d'immobilitzat intangible, tangible i en Inversions Immobiliàries destinats a activitats o explotacions econòmiques.

- Inversió mitjana total en elements destinats a activitats o explotacions econòmiques.

c) En cap cas no resulten imputables quantitats corresponents al cost dels capitals propis de l'entitat destinats, directament o indirectament, a l'establiment permanent.

Article 90. Tipus de gravamen i quota tributària

1. El tipus de gravamen per als obligats tributaris d'aquest impost, que operin mitjançant un establiment permanent, és del 10 per cent.

2. S'entén per quota tributària la quantitat resultant d'aplicar a la base de tributació, determinada d'acord amb els articles anteriors, el tipus de gravamen regulat en l'apartat 1 d'aquest article.

3. De la quota tributària de l'impost es poden aplicar l'import de les deduccions previstes als articles 31 i 32 d'aquesta Llei per la determinació de la quota de liquidació.

3. De la quota de liquidació es dedueixen els pagaments a compte regulats en l'article 94 de la mateixa.

4. Quan l'import dels pagaments a compte efectivament realitzats durant l'exercici superin la quantitat resultant de la quota de liquidació el Ministeri de Finances procedeix a retornar l'excés.

Article 91. Període impositiu i meritació

1. El període impositiu coincideix amb l'exercici econòmic declarat per l'establiment permanent, sense que pugui excedir els 12 mesos.

Quan no se n'hagués declarat un altre de diferent, el període impositiu s'entén referit a l'any natural.

La comunicació del període impositiu s'ha de formular en el moment en què s'hagi de presentar la primera declaració per aquest impost, i s'entén subsistent per a períodes posteriors mentre no es modifiqui expressament.

2. S'entén que el període impositiu ha conclòs quan:

a) l'establiment permanent cessa en la seva activitat

b) es duu a terme la desafectació de la inversió efectuada en el seu moment respecte de l'establiment permanent,

c) es produeixi la transmissió de l'establiment permanent a una altra persona física o entitat,

d) hi hagi dissolució i, si escau, liquidació de l'entitat titular de la casa matriu,

e) quan mori el seu titular, en el cas d'establiments permanents de persones naturals.

3. L'impost es merita l'últim dia del període impositiu.

Article 92. Declaració

1. Els establiments permanents estan obligats a presentar la declaració, amb la determinació i l'ingrés del deute tributari corresponent, en la forma, el lloc i amb la documentació que el Ministeri de Finances determini reglamentàriament.

La declaració s'ha de presentar en el termini de 30 dies naturals següents als sis mesos posteriors a la conclusió del període impositiu.

2. Quan es produeixin els supòsits previstos en l'apartat 2n de l'article anterior, el termini de presentació és el previst amb caràcter general per a les rendes obtingudes sense mediació d'establiment permanent a partir de la data en què es produeixi el supòsit.

Article 93. Obligacions comptables, registrals i formals

1. Els establiments permanents estan obligats a portar una comptabilitat separada, referida a les operacions que duguin a terme i als elements patrimonials que els estiguin destinats, tal com estableix la Llei 30/2007, del 20 de desembre, de comptabilitat dels empresaris.

2. Estan, així mateix, obligats al compliment de la resta d'obligacions d'índole comptable, registral o formal exigibles a les entitats residents fiscal en el territori andorrà per les normes de l'impost sobre societats.

3. El Ministeri de Finances ha de crear un registre d'entitats no residents en el qual s'inscriuran les persones o entitats que operin a Andorra a través d'un establiment permanent i s'hagin d'inscriure igualment en el Registre de Societats Mercantils. Aquestes entitats estaran subjectes al mateix règim que resulta d'aplicació a les entitats residents fiscals d'acord amb el que regula el Capítol X del Títol I d'aquesta Llei, en els termes i amb les adaptacions que resultin necessàries atenent les característiques d'aquestes entitats no residents fiscals.

Article 94. Pagaments a compte per part dels establiments permanents

1. Els obligats tributaris que actuïn mitjançant establiment permanent estan sotmesos al règim de pagaments a compte que regula l'article 33 d'aquesta Llei.

Capítol IV. Rendes obtingudes per obligats tributaris no residents fiscals sense mediació d'establiment permanent

Article 95. Base de tributació

1. Amb caràcter general, la base de tributació de l'impost corresponent als rendiments que els obligats tributaris obtinguin sense mediació d'establiment permanent està constituïda per l'import total de la renda meritada.

2. La base de tributació corresponent als rendiments derivats d'operacions de reassurança està constituïda pels imports de les primes cedides, en reassurança, al reassurador no resident fiscal.

3. La base de tributació corresponent als guanys de capital derivats de la transmissió de béns o drets situats en territori andorrà, es determina aplicant a cada alteració patrimonial que es produeixi, les normes previstes en els articles 96 i 97 d'aquesta Llei.

4. En cas de la transmissió d'un bé o dret que provingui d'una adquisició a títol lucratiu, es consigna com a valor d'adquisició el valor normal de mercat de l'element adquirit.

5. En cas de la transmissió d'un bé o un dret a títol lucratiu, es consigna com a valor de transmissió el valor de mercat del bé o dret al moment de la transmissió.

Article 96. Import dels guanys de capital. Norma general

1. L'import dels guanys o les pèrdues patrimonials és:

a) En el supòsit de transmissió onerosa o lucratiu, la diferència entre els valors d'adquisició i transmissió dels elements patrimonials.

b) En els altres supòsits, el valor de mercat dels elements patrimonials o parts proporcionals, si escau.

Article 97. Import dels guanys de capital. Transmissions a títol oneros

1. El valor d'adquisició està format per la suma de:

- a) L'import real pel qual l'adquisició esmentada es va fer.
- b) El cost de les inversions i les millores efectuades en els béns adquirits i les despeses i els tributs inherents a l'adquisició, exclosos els interessos que haguessin estat satisfets per l'adquirent.

2. El valor de transmissió és l'import real pel qual l'alienació s'hagués efectuat. D'aquest valor es deduiran les despeses i els tributs necessaris en la transmissió a què es refereix la lletra b) de l'apartat 1 quan resultin satisfets al transmissor. Per import real del valor d'alienació es pren l'efectivament satisfet, sempre que no resulti inferior al valor normal de mercat, cas en el qual preval aquest valor.

Article 98. Quota tributària

1. La quota tributària s'obté aplicant a la base de tributació determinada de conformitat amb l'article anterior els tipus de gravamen següents:

- a) Amb caràcter general, el 10 per 100.
- b) Quan es tracti de rendiments derivats d'operacions de reasserança, l'1,5 per 100.

Article 99. Quota de liquidació i deducció per eliminar la doble imposició interna

La quota de liquidació és el resultat de restar a la quota tributària la deducció per doble imposició interna regulada per aquest article.

La quota tributària es minora amb l'import de les quotes tributaries satisfetes per l'obligat tributari per l'Impost comunal sobre els rendiments arrendataris.

Article 100. Meritament

L'impost es merita:

- a) Si es tracta de rendiments, quan resultin exigibles o en la data del cobrament si aquesta fos anterior.
- b) Si es tracta de guanys de capital, quan tingui lloc l'alteració patrimonial o la transmissió.
- c) En els casos restants, quan siguin exigibles les rendes corresponents.

Article 101. Declaració

1. Els obligats tributaris que obtinguin rendes en el territori andorrà sense mediació d'establiment permanent estan obligats a presentar declaració, amb la determinació i l'ingrés del deute tributari corresponent, per aquest impost en la forma, el lloc i els terminis que s'estableixin reglamentàriament.

2. Poden també efectuar la declaració i l'ingrés del deute els responsables solidaris definits en l'article 85 d'aquesta Llei.

Article 102. Devolucions

1. Quan un obligat tributari no resident hagi suportat una retenció improcedent o superior a la quota de l'impost sobre la renda dels no residents, pot sol·licitar al Ministeri de Finances la devolució de l'excés sobre la quota tributària esmentada. S'entenen compresos en aquest supòsit de devolució els casos en què la retenció practicada excedeix els límits de tributació en la font establerts per un conveni de doble imposició conclòs per Andorra.

A aquest efecte, es practica l'autoliquidació de l'impost en el model que determini el ministre encarregat de les finances.

2. El Ministeri de Finances andorrana procedeix, si escau, a fer aquestes devolucions dictant la liquidació provisional corresponent, sense perjudici de la pràctica de les liquidacions ulteriors, provisionals o definitives, que siguin procedents. La liquidació provisional que estableixi la procedència de la devolució s'ha de dictar en un termini no

superior a tres mesos comptats a partir de la data de presentació de la sol·licitud de l'obligat tributari.

El Ministeri de Finances torna a l'obligat tributari en el termini d'un mes, l'excés sobre la quota tributària que resultés exigible d'acord amb el que disposa aquest article.

Transcorregut aquest termini sense que s'hagi efectuat la devolució de l'excés, l'obligat tributari té dret a que se li aboni l'interès legal al qual es refereix l'article 38 de la Llei de bases de l'ordenament tributari, de 16 desembre de 1996.

3. A més dels obligats tributaris no residents fiscals, poden presentar les sol·licituds de devolució a què es refereix l'apartat 1 d'aquest article els responsables solidaris definits a l'article 85 d'aquesta Llei.

4. El procediment i la forma de pagament per a les devolucions a què es refereix aquest article es determinen reglamentàriament.

Títol IV. Disposicions comunes

Capítol I. Infraccions i sancions

Article 103. Infraccions

La regulació de les infraccions en matèria tributària relatives al contingut d'aquesta Llei es regeix en allò que no s'estableix en la present Llei, pel règim d'infraccions i sancions establert en la secció tercera del capítol III de la Llei de bases de l'ordenament tributari, de 16 desembre de 1996.

Article 104. Modalitats d'infraccions

1. Es consideren infraccions simples:

- a) Les autoliquidacions incompletes sense transcendència en la liquidació.
- b) L'incompliment de requeriments d'informació i/o documentació.

2. Es consideren infraccions de defraudació:

- a) La no-presentació de l'autoliquidació.
- b) Les autoliquidacions incompletes amb transcendència en la liquidació.
- c) Les falses autoliquidacions.

Article 105. Sancions

1. Les infraccions simples són sancionades mitjançant una multa fixa d'entre 150 euros i 3.000 euros.

2. Les infraccions de defraudació són sancionades mitjançant una multa proporcional d'entre el 50 i el 150 per cent de la quota defraudada.

3. Les sancions anteriors s'estableixen seguint els criteris de graduació establerts en la Llei de bases de l'ordenament tributari.

Article 106. Notificacions i recursos de les infraccions

1. Prèviament a l'acte d'imposició d'una sanció, s'ha de notificar a la persona interessada la proposta de resolució amb indicació dels fets imputats, el precepte infringit i la quantia de la multa. La persona interessada disposa d'un termini de tretze dies hàbils per al·legar tot allò que consideri oportú per a la seva defensa.

2. Transcorregut el termini d'al·legacions, l'òrgan competent dicta la resolució que correspongui, contra la qual es pot recórrer en els termes establerts en l'article 72 de la Llei de bases de l'ordenament tributari.

3. En qualsevol cas, i perquè l'acte administratiu quedi en suspens, amb la interposició del recurs s'ha d'aportar una garantia suficient, ja sigui hipotecària o bé un aval o fiança d'una entitat bancària andorrana que garanteixi l'import total del deute tributari.

Capítol II. *Ordre jurisdiccional*

Article 107. *Jurisdicció competent*

La jurisdicció administrativa, amb l'exhauriment previ de la via administrativa en matèria tributària, és l'única competent per dirimir les controvèrsies de fet i dret que se suscitin entre el Ministeri de Finances i els obligats tributaris en relació amb qualsevol de les qüestions a què es refereix aquesta Llei.

Disposició addicional primera. *Llei de creació de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis*

El primer apartat punt a) de l'article 14, Llei de creació de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra, de tres de setembre de 1993 queda redactat de la forma següent:

a) Les quotes que obligatòriament han de satisfer cada any els electors de la Cambra, en la quantia resultant d'aplicar l'alíquota que es determini en la Llei del Pressupost sobre l'impost sobre societats del Principat d'Andorra i sobre l'impost sobre la renda de les activitats econòmiques. El meritament de la quota s'establirà en la mateixa Llei del Pressupost. Les regles de la prescripció seran les aplicables en la legislació sobre les finances públiques de l'Estat. Tots els electors que, durant la totalitat o part d'un exercici econòmic tinguin inscrit el seu nom una o més activitats comercials, industrials o de serveis en el cens de la Cambra de Comerç estan obligats a pagar la quota.

Disposició addicional segona. *Tipus de gravamen aplicables als primers anys d'aplicació de la llei.*

Els tipus de gravamen regulats als articles 29, 64 i 90 d'aquesta Llei, són del zero per cent el primer any d'aplicació de la Llei, de l'u per cent el segon any d'aplicació de la Llei, i del 5% el tercer any d'aplicació.

Disposició addicional tercera. *El pagament a compte durant el primer i segon any d'aplicació de l'impost*

Durant el primer i segon any d'aplicació de l'impost, no s'exigeix el pagament a compte.

Disposició addicional quarta. *Beneficis fiscals per la creació petites empreses durant els tres primers anys d'aplicació de l'Impost*

1. Els obligats tributaris, siguin societats o persones naturals, que es constitueixin com a nous empresaris, emprenedors d'una nova activitat, que hagin optat pel règim d'estimació objectiva i que tinguin uns ingressos inferiors a 100.000 euros, es beneficien de les bonificacions fiscals següents respecte a la quota de liquidació, calculada segons estableix aquesta Llei:

- a) 75 per cent per al primer any d'activitat
- b) 50 per cent per al segon any d'activitat
- c) 25 per cent per al tercer any d'activitat

2.2. Aquesta bonificació fiscal no es pot aplicar als obligats tributaris que realitzin o hagin realitzat algun tipus d'activitat, tant de forma directa com a través d'una societat.

3. L'aplicació d'aquest incentiu és incompatible amb les deduccions per creació de llocs de treball i inversions que regulen els articles 32 i 67 d'aquesta Llei.

4. Reglamentàriament es determinen les formes, terminis i documentació necessària per acollir-se a aquests beneficis fiscals.

Disposició addicional cinquena. *Modificació i regulació dels procediments de liquidació i recaptació tributaria previstos a la Llei de Bases de l'ordenament tributari.*

El Govern ha de presentar en el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, un Projecte de llei de modificació de la Llei de Bases de l'ordenament tributari, de 16 de desembre de 1996, que adapti i actualitzi els procediments de liquidació, gestió i control dels tributs en relació a les exigències i necessitats d'aquesta Llei.

Disposició transitòria primera. *Valor de l'immobilitzat tangible, intangible o inversions immobiliàries en funcionament prèviament a l'entrada en vigor d'aquest impost*

Els elements de l'immobilitzat tangible, intangible o inversions immobiliàries en funcionament en la data d'aplicació efectiva d'aquesta Llei (inclòs el fons de comerç o els actius immaterials de vida útil indefinida) només poden amortitzar-se, d'acord amb el mètode que admet el paràgraf 1 de l'article 10 d'aquesta Llei, sobre la base del valor que tinguin en aquesta data, llevat que comptablement aquests elements ja s'hagin amortitzat completament en aquell moment.

Aquest valor s'obté deduït del valor d'adquisició l'amortització lineal que correspongui als anys transcorreguts entre la posada en funcionament de l'element i la data de producció d'efectes d'aquesta Llei. En relació amb aquests elements, correspon al contribuent la càrrega de provar fefaentment la data d'adquisició o posada en funcionament d'aquests elements, el preu o cost d'adquisició de l'element patrimonial així com l'amortització i les correccions valoratives realitzades comptablement amb anterioritat a la data d'aplicació efectiva d'aquesta Llei; la falta de prova d'aquests aspectes determina la impossibilitat d'amortitzar aquests elements després de l'aplicació efectiva de la Llei. En el cas de fons de comerç o actius immaterials de vida útil indefinida, la dotació de l'amortització, limitada als exercicis posteriors a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, està condicionada a la prova per part de l'obligat tributari que es donaven els requisits que defineix aquest precepte en l'exercici en què es van adquirir.

Disposició final primera. *Habilitació normativa*

1. La Llei de pressupostos de l'Estat pot actualitzar els tipus de gravamen o els límits quantitatius que estableix aquesta Llei, sense que això no pugui implicar modificacions substancials dels impostos que regula.
2. S'habilita el Govern per dictar totes les disposicions que siguin necessàries per al desenvolupament i l'aplicació d'aquesta Llei.
3. Es delega al Ministeri de Finances la gestió i recaptació dels impostos que regula aquesta Llei.
4. Els models de declaració dels impostos que regula aquesta Llei i els dels seus pagaments a compte són aprovats pel Ministeri de Finances, que estableix la forma, el lloc i els terminis per presentar-los, així com els supòsits i les condicions de la seva presentació per mitjans telemàtics.

Disposició final segona. *Entrada en vigor de la Llei.*

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de ser publicada al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* i és aplicable als períodes impositius que s'iniciïn a partir del primer dia natural de l'exercici immediatament posterior a l'aprovació d'un impost sobre el valor afegit que substitueixi l'impost de mercaderies indirecte, l'impost indirecte sobre les prestacions de serveis empresarials i professionals, l'impost indirecte sobre la producció interna, i l'impost indirecte sobre les activitats comercials i per les rendes meritedes a partir d'aquesta data.

Disposició addicional cinquena. *Modificació i regulació dels procediments de liquidació i recaptació tributaria previstos a la Llei de Bases de l'ordenament tributari.*

El Govern ha de presentar en el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, un Projecte de llei de modificació de la Llei de Bases de l'ordenament tributari, de 16 de desembre de 1996, que adapti i actualitzi els procediments de liquidació, gestió i control dels tributs en relació a les exigències i necessitats d'aquesta Llei.

Andorra la Vella, 8 de març de 2010.

Annex I

Els coeficients d'amortització lineal s'obtenen a partir dels següents períodes d'amortització:

Element a amortitzar	Període d'amortització (anys)
Edificis i altres construccions	Entre 30 i 40
Instal·lacions tècniques	Entre 8 i 12
Maquinària	Entre 6 i 8
Utilatge i altres instal·lacions	Entre 3 i 5
Mobiliari	Entre 4 i 6
Equip informàtic	Entre 2 i 5
Elements de transport	Entre 5 i 8

Ladislau Baró solà
President suplent GP Reformista